

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:

pololetno
triletno
posamezna številka

Din 50—
Din 15—
Din 7-50
Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:

malí oglaš do 8 petih vrst à Din 1-00
večji inserati od 10 petih vrst naprej à Din 2-
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst à Din 3-

Uredništvo in upravnništvo Meta je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Kandidatna lista SKS za Ljubljano—Novo mesto

je bila vložena na deželni sodišču v petek, 19. decembra, je potrjena in bo po redu **tretja**.

Kandidatje so:

Nosilec: **Ivan Pucelj**, posestnik in narodni poslanec iz Vel. Lašč.

Črnomelj. Kandidat: **Janez Strugar**, župan, Črnomelj.

Namesnik: **Franc Štubler**, župan, Suhor.

Kamnik. Kandidat: **Janez Lovrač**, posestnik, Moravče.

Namesnik: **Viktor Engelman**, pos., Šmartno pri Tuhinju.

Kočevje. Kandidat: **Franc Gliebe**, posestnik, Kukovo.

Namesnik: **Janez Hiti**, posestnik, Osolnik.

Kranj. Kandidat: **Ivan Ankele**, pos., Sv. Ana pri Trziču.

Namesnik: **Valentin Starman**, pos., Suha pri Škofji Loki.

Krško. Kandidat: **Inž. Fr. Zupančič**, Ljubljana-Rakovnik.

Namesnik: **Franc Drnovšek**, posestnik, Raka.

Litija. Kandidat: **Ivan Grabnar**, posestnik, Kostrevnica.

Namesnik: **Janko Bukovec**, tajnik SKS, Ljubljana.

Logatec. Kandidat: **St. Lenarčič**, župan, Nova vas pri Blokah.

Namesnik: **Anton Meden**, posestnik, Begunje.

Ljublj. okol. Kandidat: **Jakob Kušar**, pos., Notranje Gorice.

Namesnik: **Josip Černe**, pos., Zgornja Šiška.

Novo mesto. Kandidat: **A. Klinec**, župan in pos., Gor. Polje.

Namesnik: **Josip Zupančič**, posestnik, Trebnje.

Radovljica. Kandidat: **Ivo Ažman**, posestnik, Hraše.

Namesnik: **Milan Mravlje**, geometer, Ljubljana.

Božič 1924.

Božični prazniki so predvsem prazniki družine in domače hiše. Na božični večer je rodbinska sreča najsvetlejša; otroci staršem in starši otrokom niso nikoli tako blizu, tako pri sreči, kakor ob času, ko obhajamo spomin rojstva Zveličarjevega.

Kjer pa je blizu ljubezen za svoje drage, tam je tudi skrb za njihov blagor. Božični prazniki torej niso samo prazniki sreče, nego tudi prazniki rodbinskih skrbi.

Božični prazniki pa so tudi pravi kmečki prazniki. Božje dete se ni rodilo v kraljevskih pernicah, se ni rodilo v ošabnih meščanskih hišah, nego je zagledalo luč sveta v preprosti kmečki štalici, v bornih jaslicah, na prepereli slami. S tem svojim prihodom na ta trpljenja polni svet je božji Sin posebno blagoslovil in povzdignil kmečki stan in ga postavil na prvo mesto.

Pohlep in zavist pokvarjenega človeštva pa tega nista pripustila. Tisti, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa hočejo vseeno dobro živeti, so vkleknili kmetu v suženjski jarem in niso ga pustili na prvem mestu, kamor ga je bil postavil Gospod ob stvarjenju in ob rojstvu. Res je, da je temu pripomogla tudi kmečka potrpežljivost in brezbrljnost.

Tekom dolgih stoletij od rojstva betlehemskega Deteta pa do današnjih dni se je sicer dostikrat dvignila v upor izmučena kmečka roka, ali skoro vselej je omahnila ukročena nazaj in staro trpljenje se je nadaljevalo. Tako je bilo pred Gubeem, tako je bilo od Gubea do Stambuliškega in tako je do današnjih dni. Skoro vselej druge oblike, drugi načini, tudi besede in imena, ali vsebina vedno ista: kmet delaj in molči, gospodarili ti bomo drugi!

Ne se je rodilo betlehemske Dete v borni kmečki štalici, je prišel glas o novorojenem judovskem kralju tudi do kralja Heroda. In iz strahu za

svojo nadvlado, iz strahu za svoje oblast, za svoj udoben položaj, iz pohlepa in zavisti je prišel na strašno misel: da bi se iznebil te nevarnosti, da bi se rešil bodočega konkurenta, je dal pomoriti vso možno deo v starosti do dveh let. Namena pa ni dosegel.

Ali ni usoda betlehemskega Deteta prava predpoda naše stranke in njenih nasprotnikov? Ali ni vse satansko nastopanje vseh meščanskih strank proti samostojnemu političnemu in gospodarskemu pokretu podeželskega ljudstva pravo Herodejevo delo?

Ali so grmade laži in obrekovanj, podkupovanje duš, preganjanje naših delavcev in borev kaj drugega, kakor moritev nedolžnih otročičev, ki je bila izvršena, da bi zatrla bodočega kralja judovskega ljudstva?

Ali mislite, da niso popolni Herodeži v svojih dušah tisti, ki skušajo ubiti našo stranko z denarjem, vabo slabicev, z redkimi izdajalei in izkoriščanjem momentane nepoučenosti?

Ali kakor se Herodu ni posrečilo njegov namen navzle strašnemu grozodejstvu, tako se tudi vsem našim kakorkoli maskiranim nasprotnikom ne bo, če bomo vsi kmetje čuječni in složni.

Zato so pa božični prazniki kakor prazniki rodbinskih skrbi, tako tudi prazniki strankinih skrbi. Včasih so pravili, da zadostuje geslo: delaj in molči! Danes ne zadostuje več! Treba je tudi, da misliš in da se boriš za svoje pravice!

Delaj, misli, molči, bori se za svoja prava! Za svoja prava se moraš boriti, ker je sicer vse tvoje delo zastoj. Zakaj bi rezali tvoj hleb kruha drugi, če si ga pridelal sam? Če pa se hočeš uspešno boriti za svoje pravice, potrebuješ orožja. To orožje pa je

tvoja stanovska, kmečka stranka. Kdor torej deluje zoper tvojo stanovsko kmečko stranko, deluje zoper tebe; izpulil bi ti rad orožje iz rok, da bi te premagal in podvrnil. Kdor bo torej prihajal s takimi nameni, nazenj ga, on ni tvoj prijatelj, nego je Herodež, ki se bori za svojo nadvlast! Naj prihaja v kakršnemkoli imenu, tvoj sovražnik je, ker ti ne privošči mesta, ki ti ga je odločil sam Bog ob stvarjenju sveta in ob svojem prihodu na svet v betlehemske štalice. Ker je tvoj Božič tudi praznik strankinih skrbi, misli, dragi tovariš, v teh dnevih mnogo na stranko!

Ko boš na sveti večer blagoslovljal svoj dom, svojo družino z blagoslovljeno vodo in kadilom, ne pozabi tudi na svojo stanovsko kmečko stranko!

Ko prideš k polnočnici, da izprosiš blagoslova sebi, svojim in domu, ne pozabi stranke!

Ko boš sedel za mizo v krogu svojih dragih morda pri malo boljšem kosilu, ki ti ga je za ta dan pripravila tvoja sotrpinka in življenska družica, spomni se tudi svoje stranke!

Kjerkoli boš te lepe božične dni, koder boš hodil in se razgovarjal, imej v mislih tudi svojo stanovsko kmečko stranko, imej v mislih vse svoje mnogoštevilne tovariše, ki so s teboj enih misli, enega duha in ene volje: pomagati sebi, rešiti in dvigniti svoj kmečki stan na tisto stopnjo in višino, ki mu gre in kakor je Bog odločil ob stvarjenju sveta in ob rojstvu Zveličarjevega.

Če pa boš na to mislil, boš tudi delal, in če boš delal, bo tudi uspeh.

In s to željo vas pozdravljam na božični večer vse tovariše ob Dravi in Savi, ob Savinji in Kulpi, ob Pesnici in Krki, ob Muri do izvira Ljubljane, ob Savicah in Sori in Bistrici in Kokri, ob Sotli in obali cerkniškega jezera, vsem vam, ki ste dobre volje in prepričanja, da je treba dela, dela in dela, če hočemo, da bo žetev bogata želim!

srečen božič 1924!

Ivan Pucelj.

Zoper zmešane pojme.

II.

Med krive pojme, ki so jih nasprotne stranke vrgle v javnost, da bi je osleparile, spada tudi takozvani nacionalni ali narodni blok. Zares čedno ime in nepoučenemu človeku, ki le slabo pozna naše politične razmere, v duši svoji pa je absolutno naroden človek, je s tem lepodonečim imenom nastavljena jako nevarna past. Zato ne bo od škode, če si to novorojenče, ki so mu botri pri krstu dali tako lepo in svetlo ime, nekoliko natančneje ogledamo.

Torej nacionalni ali narodni blok! Kdo pa je to? Če krstno obleke le nekoliko odvijemo, zagledamo takoj staro Pašičevo brado, obkroženo od Velizarjev Jankovičev, Lazice Markovičev, Janjičev, Kojičev in cele rajde več davno znanih junakov, v bradi pa sta obvisela še dva druga znanca: gospoda Pribeževića in Žerjav. To je torej nacionalni ali narodni blok, ki smatra hkratu tudi, da je država ter ima v zakupu ves patrijotizem in kar je sličnih pojmov. Vsi drugi smo po tej logiki antinacionalni in antidržavni, pravoverni državljani pa so samo gori imenovani gospodje.

Zdaj pa se vprašajmo: katera nacija ali narodnost pa je to? Ali je to velikosrbska, ali hrvatska ali je slovenska ali morda jugoslovanska? V imenu katere nacije so do danes velikosrbski Pašičevi Srnaovci ubili šest najidealnejših članov Organizacije Jugoslovanskih Nacionalistov? V imenu katere nacije so se pretepali Orjunaši s Srnao in poškodovali več njenih članov v Banatu in tudi drugod? V imenu katere nacije so napadli Srnaovci predpreteklo nedeljo na shodu g. Milana Grola, enega najidealnejših kulturnih delavcev v Srbiji, ki je užival kot tak do pred nedavnega časa še popolno zaupanje samega Pribeževića? In v imenu katere nacije so napadli zopet vzajemno člani obeh nacionalnih organizacij v Bosni mirno zbirajoče člane naše zemljoradniške stranke? Vse to so

silno važna in aktualna vprašanja, in če dobimo na vse to odgovor, potem bomo še vprašali:

Ali veste, da je v naši zemljoradniški stranki 90 odstotkov dobrovoljcev organiziranih? Ali ne veste, da izgleda naš letni občni zbor v Beogradu kakor zbor invalidov, kajti tu so poškodovanci s Cera, Soluna in Kajmakčalana, na bergljah in s protezami, slepi in brez rok, možje, ki so dali svoji domovini najdražje? Predsednik glavnega izvršnega odbora, kmet Spasoje Dimitrijevič, je dal nogo v obrambi domovine. Naš glavni tajnik dr. Uroš Stojić ima tudi že svojo zakopano v zemlji domačič in on naj bo antidržaven element? In vse redom po vrsti? Ali niso naši bosanski tovariši poslanci, člani okrožnih odborov v Tuzli, Banjaluki, Sarajevu, Bihaču itd. vsi do zadnjega iz krogov na smrt ali ječo obsojenih, iz ožjega društva Gavrilca Prinčipa, njegovi kolegi, mladostni prijatelji in sodelavci? Ali nima tovariš »vojvoda Dule« skrajšane noge po turški bombi izpred leta 1912., ko je še komitoval po nekdanji turški Macedoniji? Ali nima naš D. Vujić osemnajst hlabrostnih odlikovanj za obrambo domovine in vendar ga je bil dal napasti odurni tip »narodnega bloka« Aleksa Žujevič kot antidržaven element? Ali niso vse isto storili Lazici, Moskovljevič in drugi tovariši? In ali more kdo v Sloveniji kateremu koli našemu pristašu očitati kakršenkoli antinarodni ali antidržavni greh?

Kakšen nacionalni blok je torej to potem? Ali je bil zmožen šef nacionalnega bloka storiti za domovino tako žrtve, kakor jo je bil doprinesel domovini na oltar gospod Ljuba Davidovič? Žrtvoval je v vojni za domovino sina-edineca, dasi bi bil lahko pomignil samo z mezinem in sin-edinec bi se lahko zabaval v Švici in Nizi, kakor je to počel naš sin Rade, sin predsednika Pašića v času, ko je domovino krvavela iz vseh strašnih ran!! In kdaj so hodili Velizarji, Lazice, Markoviči, Kojiči in vsa pisana procesija današnjih »nacionalnih blokašev«, ko so gnili zemljoradniški borci po jarkih in bolnicah, ali v aradskih ječah,

ali pa ginili na bojišču ali pa pod rahlivo roko?

Da ne bo krivih pojmov: V današnjem »nacionalnem bloku« ni nič nacionalnega, nego je to samo maska za ljudi, ki bi radi obdržali oblast še nadalje v svojih rokah, da bi še nadalje cvetela korupcija in bi se nič ne delalo. Kdor je res za nacijo in narodnostno misel, ta naj glasuje za zemljoradniško stranko, katere sestavni del je v Sloveniji Samostojna Kmetijska Stranka!

Našim značajnim pristašem na Štajerskem

Na seji izvrševalnega odbora SKS za štajersko oblast dne 29. novembra so se razpravljale poleg društvenih zadev seveda tudi o predstojnih volitvah, eventualnih kompromisih ter o postavljanju kandidatov.

Padlo je nekoliko idealnih predlogov za skupen nastop z ozirom na štajerske razmere, bil je pa tudi marsikateri neodkritosrčen. Idealni možje so iznesli svoje razloge, ali podali so tudi izjavo, da se podvrgavajo zaključkom večine. Gospod Drofenik je tudi podal tako izjavo, ki je pa le toliko časa držala, dokler se ni začelo govoriti o nosilcu liste.

Skoraj vse krajevne oziroma okrajne organizacije so se izjavile proti skupnemu nastopu s takimenovanim narodnim blokom, in sicer radi tega, ker nečejo iti v volilno borbo s tistimi, ki so nam napravili ogromne davke, ki »majo« v lastnih vrstah mnogo korupcionistov, katere je »Jutro«, tedaj demokratski list, grozno žigosalo, dokler niso demokrati bili z zvezi z radikali.

Izjavo bivšega tovariša Urlepa, ki se je odločno uprl v imenu šentjurskih kmetov vsakemu skupnemu nastopu z demokrati, smo že objavili. Niti enega kmečkega glasu ne dobimo — je odločno izjavil, — če gremo v volilni boj skupno z demokrati. In danes je Urlep podpisan na Drofenik-Vošnjakovem proglasu. Zakaj? Je-li tudi njegov podpis potrjen — ali pa je »pet kaj drugega po sredi?« Spet kaka obljuba gospoda Drofenika a la tovarišu Jeseniku?!

Na zborovanju v Mariboru je bila obča zahteva, da se postavi takoj nosilec liste pogledom na to, da hočejo nekateri v kalnem ribariti, in sicer taki, ki jih naši pristaši za sedaj nečejo videti na odločilnem mestu. Občji glas je bil, da bodi nosilec liste tudi v štajerskem volilnem krogu tov. Pucelj. Le dva se nista s tem strinjala, le dva se nista mogla pomiriti, in to sta gospoda Drofenik in dr. Vošnjak. Hotelo se je tudi posejati nekoliko sovražstva med Štajerce in Kranjce. Krasno si ti ljudje predstavljajo našo zemljoradniško idejo, ki ne pozna mej niti med posameznimi plemeni, niti med posameznimi vasmimi, srezi itd.

Na gornjem zborovanju je gospod Urlep celo predlagal nekakega našega odločnega pristaša za nosilca liste, kar je tudi gospod Drofenik podpiral. To ponudbo je seveda naš omenjeni tovariš tudi odbil. Prav je storil — saj tudi, če bi bil za nosilca liste od vseh designiranih, bi ga bila gospoda

Drofenik in dr. Vošnjak pustila na cedilu.

Zalostno figuro sta tedaj igrala na našem zborovanju omenjena dva gospoda. Homatije sta hotela povzročiti ravno tako, kakor sta jih zadnjič pri skupščinskih volitvah. Drofenikove komedije poznajo v tem pogledu vsi naši pristaši, ki jih je obletaval, posebno pa naši Zalcani. Kakor je bilo takrat z raznimi podpisi, tako je tudi sedaj. Mnogi in mnogi izjavljajo, da niso podpisali Drofenikovega proglasa.

Dne 15. t. m. je bil v našem tajništvu odličen tovariš Lešnik iz Nove cerkve pri Celju, ki je izjavil v prisotnosti mnogih prič, da ni niti podpisal Drofenikove izjave niti ga pooblastil v to. Odločno je protestiral proti takemu sleparskemu nastopanju.

Danes prinašamo še nekoliko takih izjav — obenem pa izrekamo svoj stud nad takim goljufivim postopanjem.

IZJAVE.

Naznanjam, da jaz nisem podpisal Drofenik-Vošnjakove izjave. Sem in ostem zvest pristaš kmečke stranke.

Konec Pavel,
Konjice.

Izjavljam, da jaz nisem nikdar podpisal Vošnjak - Drofenikove izjave in da je moj podpis na njej potrjen.

Gregor Godec,
Rdeči vrh.

Izjavljam, da je moj podpis na znani Drofenik-Vošnjakovi izjavi potrjen, ker je jaz nisem nikdar podpisal.

Skuhala Franc,
Župan v Križevcih.

Enake ustne izjave so podali tudi tovariši Zabavnik, Pavlica in Roškar iz Cvenā, ki prekljujejo, da so se pustili podpisati na znano izjavo. — Tu se zrcali Drofenikova poštenost.

Seja okrožnega odbora za mariborsko oblast je bila v soboto dne 20. decembra. Kljub težkim razmeram se je udeležilo okrog 50 odbornikov. Sejo je vodil tov. Lipovšek, ki je uvodoma obrazložil namen in dnevi red današnje seje. Pojasnil je vzroke, zakaj sta bila Vošnjak in Drofenik izključena iz stranke. Tovarišem, ki so prišli iz daljnih krajev, je bil vsak dvom odstranjen, da Vošnjak-Drofenik kot izdajalca kmetijskega stanu nimata niti enega zaveznega kmeta za sabo. Tudi to pot so enodušno obsodili vsi njihovi izdajalstvo. Tov. Lipovšek je nato prečital izjave onih, katerih imena so na znani Drofenikovi resoluciji potrjeni. Čuli so se vzkliti: »Fuj izdajalec!«. Z ogorčenjem so tov. poslušali s kakšno lumparijo hočeta prodati štajerskega kmeta Žerjavovim bankam. Z vidnim zadovoljstvom so vzeli na znanje, da je glavni akcijski odbor zemljoradniške stranke cele Jugoslavije v Beogradu enoglasno potrdil izključitev obeh izdajalcev kmetijskega stanu. Žerjav nima toliko milijonov in ne toliko agentov, da bi pokupil kmetijskih glasov za enega demokratskega poslanca. Kandidate a la Drofenik-Vošnjak jim radi prepustimo, toda niti ene kroglice. O vo-

litvah in njeni taktiki je poročal tov. Dobnik. Vsi navzoči so oduševljeno prevzeli sveto nalogo, da bodo storili vse za zmago kmetijske misli. Kolikor kmetov, toliko agitatorjev za našo kmetijsko stranko. Kmetu ne bo pomagalo ne Žerjav in njegovi kupljenci, ampak sam si mora pomagati. V kmetijski slogi je moč in zmaga. Tako je končal tov. Dobnik. Za njim je govoril še tov. Znidarič in Mrmolja, ki sta v jedrnatih besedah označila kmetijski program in naše delo. Enoglasno so potrdili ponovno prvotne sklepe, da gremo sami v volitve in vsi poštenjaki, ki ljubijo našega kmeta naj gredo z njimi in s kmetско zmago bo rešena naprednost in nacionalnost. Pokvarjenih in podkupljenih ljudi ne rabimo v naši zdravi stranki. Seja je bila ob velikem navdušenju zaključena.

Čiščenje v stranki.

Mariborski dogodek, ki ga je povzročil znani dr. Vošnjak, je prišel pravočasno in v dobro naši stranki. Zdi se nam potrebno, da izpregovorimo v tem slučaju odkrito besedo vsem onim, ki še dvomijo o upravičenosti obstoja naše stranke in kmetijskega pokreta ter ga smatrajo samo za nek liberalen pokret ob času volitev. Naše kmetisko politično gibanje je prišlo iz vrst kmetov samih, ki so prinesli v njega vse svoje zdrave nazorre in vso poštenost svojega življenja. V začetku nesigurne in nejasnih obrisov se je razvil združen z zemljoradniški južnega dela naše države v mogočen faktor v vsem javnem življenju. Ni še končan pohod našega kmeta in mnogo truda in borbe bo morala stranka še prestati, predno bo združila v tem gibanju mogočne fronte naših kmetov, ker veliki pomen tega gibanja so spoznale vse nam sovražne stranke ter izrabljajo napram kmetu vsa mogoča gesla in fraze, ki ga zamorejo začasno omamiti. Toda brez strahu zremo v bodočnost, ki je — naša. Globoko zamišljena ideja kmetijskega gibanja, nevdružna razmere na deželi, naslabše gospodarske in socialne prilike, v katerih živi danes naš kmet, ga morajo nehoče navezati na svojo stanovsko stranko, ki je edina zmožna iti v boj za njegovo boljše bodočnost.

Politični lenuhi in cmokavzarji, ki vidijo in poznajo kmeta samo, kadar ga potrebujejo, ki v njegovo dušo sploh še nikdar pogledali niso in se s vprašanjem kmetijskega stanu sploh nikdar bavili niso, so se začeli zadnja leta raztapljati v blaženi misli naprednega bloka, v katerega bi najrajši zmetali svojo politično godijo, samo da jim ne bilo bi treba nič misliti, nič delati in se bi lahko navduševali pri lepo donečih frazah nesposobnih političnih voditeljev. V njihovih možganih je napredni blok — mešanica vseh mogočih strank — edina rešitev pred klerikalnim zmajem, katerega bo uničilo še samo ime »napredni blok« in nič drugo. Naš kmet je pokazal v tem oziru večjo politično zrelost, kar mu je treba šteti le v čast. Enodušno, brez ugovorov, z velikim navdušenjem so povsod zahtevali zaupniki naše stranke samostojen na-

stop pri volitvah, ker so v svojem srce čutili, da od cmokavzarstva in jokavega blokaštva ni pričakovati nobene rešitve in da služi to samo govtovim špekulantom, ki potrebujejo kmetijske glasove. Priprost kmetijski ponos jim je zabranil vsako politično hlapčevstvo, vsled česar so ponovno dvignili glave za samostojen boj pri volitvah in če je treba proti vsem sovražnikom kmeta. To je jasen dokaz, da je ideja kmetijskega gibanja globoko ukoreninjena v naših pristaših in da se sleherni zaveda svojih dolžnosti.

Kako žalostna je medtem vloga mariborskih kompromisarjev. Dr. Vošnjak, Drofenik in vsi, ki se z njim strinjajo, so jasen dokaz, da se niso vzdržali v našo kmetisko idejo, da so jo nosili na ustih, ne pa v srcih ter da so iskali v naši stranki vse kaj drugega, kakor delo za našega kmeta. Dokazali so s svojim nastopom, da ne spadajo v naše vrste. Povzročili so s tem začetek čiščenja v stranki in to je veselo in zdravo znamenje. Kar je na telesu gnjilega, se mora odrezati, ako se naj reši zdravo jedro. Štajerski kmet je takoj spoznal njihovo žalostno vlogo, ki jo igrajo, in jih je zapustil.

Kmetje, sedaj je jasen položaj v naši stranki! Ne dajte se begati po raznih nekmetskih agitatorjih — v nas samih je moč — zato pa v boj do popolne zmage!!

Mi in Jugoslavija.

Nekatere stranke govore z ozirom na prihodnje volitve, da imajo volilci odločiti o tem, ali naj Jugoslavija ostane enotna velika država, ali pa se naj razdeli na več malih držav. Torej volilno geslo: Za ali proti enotni, nedeljeni Jugoslaviji. Do takega volilnega gesla je prišlo radi tega, ker nekatere stranke očitno kažejo sovražstvo enotni Jugoslaviji in zahtevajo razkosanje naše države na več malih držav. Posebno vnet je v tem pogledu Radič, ki zahteva samostojno Hrvatsko, istotako se mnogo jezičijo klerikalci, ki govore tukaj v Sloveniji, da gre sedaj za slovenstvo: Slovenstvo in Slovenija sta v nevarnosti, zato vsi v boj za tigre, da dobimo samostojno Slovenijo. Musliman Spaho pa zahteva samostojno Bosno. Nameni teh treh strank oziroma njihovih voditeljev so jasni: Korošec bi rad komandiral vsaj v Sloveniji, če že v Jugoslaviji ne more, Radič isto na Hrvatskem, Spaho isto v Bosni.

Obstoji torej v resnici boj med strankami, ki so za razkosanje Jugoslavije in strankami, ki so proti razkosanju. Vprašanje je sedaj, v kateri od teh dveh skupin spada naša kmečka stranka, Savez zemljoradnikov in z njim SKS.

Ali se moremo in smemo navduševati za one, ki hočejo razkosati državo, torej predvsem za klerikalce in radičevce? Kaj bi bila prva posledica, ako bi obveljala beseda rušilcev države? Prva posledica bi bila vojna, kri, a naša dolžnost je, obvarovati kmečko ljudstvo pred grozotami vojne ali revolucije. Ni še dolgo od velike vojne, vsi se je spominjamo in dobro vemo, da nihče ni toliko trpel

in žrtvoval v času vojne, kakor ravno kmečko ljudstvo. Gospoda so po vrsti bili oproščeni vojne službe, tudi duhovniki so ostali doma, kmetje pa so bili oproščeni le v najredkejših slučajih in tudi to šele takrat, ko gospoda ni več imela belega kruha, pa se je spomnila, da ji ga more dati le kmet. Torej predvsem smo proti vojni in revoluciji, zato smo tudi proti razkosanju naše države, kakor jo zahtevata Korošec in Radič, ker so brezdvomno razmere v naši državi danes take, da bi takoj tekla kri, čim bi zmogla Radič in Korošec, a od tega bi največ trpele kmečko ljudstvo.

Drugi razlog, ki nas žene proti Korošcu in njegovim zaveznikom, je klerikalna lažljivost. Že od nekdaj vemo, da so klerikalci v politiki navadni lažnjivci in sleparji, posebno dobro pa se spominjamo tega iz lanskega volilnega boja in klerikalnega delovanja v zadnjih dveh letih. Obiljubljali so avtonomijo, znižanje davkov, odpoklic slovenskih vojakov iz Macedonije, boj proti centralizmu in korupciji itd. Ko so pa dobili večino slovenskih volilnih kroglic in dobili v vladi celo štiri ministrska mesta, so na vse te obljube pozabili: Za avtonomijo niso niti besedice spregovorili, davkov niso znižali, nego so jih povišali, slovenskih vojakov niso spravili iz Macedonije, proti centralizmu se niso borili, nego so bili hujši centralisti, nego katerakoli druga stranka (Kulovec je celo izžanskega bika v Beogradu licenciral in ne v Ljubljani!), proti korupciji so se borili same z besedami, v dejanjih so pa bili sami najhujši korupcionisti, kar so posebno lepo dokazali z znanimi tovarniškimi listi in pa s tem, da so med svoje priganjače razmetali milijone državnega denarja itd. Klerikalci so s tem dokazali, da so navadni lažnjivci, goljufivi sleparski obljubkarji!

Letos obljubuje boj za Slovenstvo. Sedaj pa poglejte te lažnjivce, kakor hodijo po Hrvatskem, po Dalmaciji, Bosni in Vojvodini, kjer so istotako postavili svoje kandidate. Ali veste s čim tam agitirajo? Tam pa trde, da je ljudem zato slabo, ker gre vose denar v Slovenijo in da Slovenija plača premalo davkov, Bosna pa preveč. S takimi sredstvi se borijo klerikalci, zato je pa zadnji čas, da se odslavi od njih vsakdo — kajti večjih sleparjev ni v Jugoslaviji, kakor so naši klerikalci! Resnega koristnega dela ne razumejo, kar so jasno dokazali, ko so bili s štirimi tigri na vladi, zato si pa skušajo pridobiti volice s sleparijo, z lažmi!

Razum teh razlogov imamo še važne gospodarske razloge, ki govorijo tako, da smo proti razkosanju — Jugoslavije. Zapadni del države, kjer stanujejo Slovenci, je reven, vzhodni del pa je izredno bogat. Pri nas je samo treba davčna bremena pravilno in pravično razdeliti, pa bo Slovenija v enotni Jugoslaviji živela bolje, kakor bi mogla živeti, ako se odloči od Jugoslavije. To ve vsakdo, ki je ta vprašanja študiral, tudi voditelji tigrov sami to vedo, vendar lažejo ljudstvu, ker mislijo, da ljudstvo teh vprašanj nič ne pozna!

Naše stališče je potemtakem jasno. Pozivamo se lahko tudi na to, da imamo enotno kmečko ljudsko stranko

Kozjek in njegova kravica.

»V dobrem mesecu bova pa kompila apnenco, če mi ti sivka ne zbolijo, da boš mogla vedno zvesto voziti. Pridna si revea, rad bi, da ti ne bi bilo dan za dnem treba v tej strmini voziti, da bi mogel mesto tebe volička zapreči, a kaj pomaga, ko ga pa nimam! Bo že šlo, če tudi težko. Kadar bom jaz žgal, boš pa ti doma poživela. In naposled morava delati, da bo imela moja bolna žena in mali otročki kruhka za jesti in oblekco za zimo, zraven morava pa še toliko dobiti, da bom mogel na Vrhniki »fronke« opraviti! Čakaj no sivka, tlela gor je hudo ukreber, tle ti bom pa tudi jaz pomagal, kolikor bom mogel. Ti boš šla k štangi na zunanjo plat, jaz bom pa na področni strani. Ta le štrik bo dovolj močan, vaga je tudi dosti močna. Jaz bom vlek el s štrikom krog prsi za vago na eni strani, a ti na drugi. Glej jo kozo, pa si močna. Dasi si majhna, mi vendar kar vago jemlješ. No, ti jo bom pa malo s srobrovom pripel. Je že tako, ti imaš štiri noge, a jaz imam samo dve.«

Tako sta Kozjek in njegova sivka že ob tretji uri zjutraj kramljala visoko v gori pod Grmado, ko sta vlačila skupaj za apnenco, in to čeli dan, dan za dnem, dokler slednjic nista vendarle srečno končala za oba toliko kaj naporno delo.

Ko je eno apnenco skuhal, je pričel z drugo; tako leto za letom in če je bilo vreme ugodno, je spravil celo po dve na leto otrokom za kruh in

obleko, ali kakor pravijo bolj moderno:

V denar! Kozjek si je s tem toliko prislužil, da je imela njegova družina vedno koruznega kruha in takega soka (močnika) dovolj za hrano. Tudi oblečeni niso bili slabo, na kar je bil posebno ponosen; zraven si je pa še na hiši streho z opeko prekril, ker je moral od slamnate strehe preveč sekuranca plačevati in še komaj, da bi imel vsako leto kroveca, ki bi mu luknje na strehi mašil. Slama pa kar ni hotela toliko zrasti, da bi je bilo zadosti za sivko in še za to požrešno streho.

Tudi vezanega kozolca in poda ni še bilo pri hiši zato si je naredil ličen kozolček s štirimi štanti, zgornj pa skedenj, da je vsaj imel kje rezanco rezati za svojo sivko. Sadni vrt si je nasadil, že lepah petindvajset dreves je rastle tam, kjer je bilo prejšnje čase robida in srobrovt. Malo višje je podoben prostor počistil in napravil za en mernik setve veliko njivce, kamor je po navadi krompir in palčarski fižol sadil. Sploh je zboljšaval, kjer in kolikor je mogel, samo da bi lažje izhajal.

Danes! — Danes je pa tam žalostno, zares žalostno pogledati! Ni kozolca več —! Kozjek ne ve kje je in nihče ne ve, kam je zbežal. Sadnih dreves ni! Kje so — Bog vedi! Zaplesala so drevesa ter v vrtincu izginila! Njivce ni več tam —! Odrigan plaz jo je spral iz površja zemlje. Strah in groza! Kje je tista pot gori do Grmade, ki sta se s sivko to-

likrat po njej potila, ko sta hodila za apnenco voziti? Sama živa skala je v globočini pod bivšim potom, ne Kozjek, ne sivka nobeden več ne more v goro na delo, ker ni potu. Voda mu je ves njegov trud uničila tako, da je danes bolj revež, kot če bi ves čas svojega življenja nič ne delal! Ona strašna noč, v treh urah je šlo vse — vse! Vzel je koš na hrbet šel pobirati, kar je voda pustila: repa, buče, korenje, krompir itd., da bi prinesel domov, kar mogoče, družini za pod zob. Prijazni žandar ga ustavi ter mu prepove pobirati, zraven ga še popiše kot tatu...!!

Imel je upanje v pomoč, v podporo. Dobil jo je, to je res. Ali koliko? Čujte in strmite dragi čitatelj, toda molčite, da svet ne zve za to sramotno podporo od celih tisoč kron! Kaj naj s to podporo naredi? Ali naj kozolec nazaj postavi? Ali naj dobi kje takšen sadni vrt, kot ga je imel? Ali naj dobi njivce za mernik setve prostora za tisoč kron? Na to mu s tem denarjem ni misliti. V gori pod Grmado pa tudi ne bo mogel priti z apnenkami do denarja, ker do tam ni pota —, ne moreta več s sivko tja gori. Ali naj kupi za zimo za tisoč kronke moke? Lahko; samo koliko časa bode trpela? Kvečjemu en mesec — a zime jih je šest! Torej kaj naj kupi? Že vem —! Klobuk naj si kupi in bo v njem za sivko rezanco rezal, čez noč bo z ženo in otroci spal v njem, po zimi se bodo pa vsi pod njem greti, da jih ne bo v noge zeblo — — —?!

Vidiš, dragi prijatelj, tako je na svetu! Tebi se bode tole smešno in neverjetno zdelo, pa žal mi je, da je resnica vse, prav vse in še več! Veliko ljudi je nesrečnih, bogatih in takihle revežev. Ali bolj bogat ko je, toliko več podpore je dobil. — Razumem se, da v primeri s škodo ni dobil nobeden zadostno podpore. Toda revež je najbolj prizadet in za njega ni nikjer sreča. Milijoni podpore so šli in bodo šli za razna gledališča, kamor se hodi gospoda zabavati — a za reveže so trda srca — so gluha ušesa. Mogoče bodo na dan volitev vpoštevali kroglice reveža ravno toliko, kot ono od bogatina; toda ko revež kroglice v volilno škatlo spusti, je pa najlepše, da zgine in da gospoda nič več do prihodnjih volitev ne sliši o njem! Ako bo treba pod orožje, če bi bili kapitalistični interesi v nevarnosti, boš zopet Ti revež dober, da jih boš šel čuvati. Kot so taki reveži čuvali razne tovarne naših gospodov Polakov in drugih v Ljubljani in drugod.

Uboga raja na deželi, zbudi se že vendar enkrat in pogledj z lastnimi očmi v stvar, ki se pred tvojimi očmi dogaja! Pogledj v te resnične dogodke, ki so tu navedeni; pogledj pa še v druge, ki Tebe ravno tako bolijo, kot vsakega kmeta, obrtnika in delavca, in vem da boš prišel do spoznanja, da gosposke stranke in njih voditelji niso za to tu, da bi Tebi ali meni dobro naredili! — Le za to so tu, da Te v svojo korist izrabljajo, da Tvojo gorke kri pijo, da Tvoje krva-

ve žulje v svojo korist srkajo! Da se nad Tvojim siromaštvom in trpljenjem naslažajo! Da v svoji lenobi in brezdelnosti na Tvoj račun bogatijo! — Da Te imajo za norca, češ — plačaj in molči! Vprega se z živino v voz in vleci, pa ne stokaj, če si truden, ne misli ne naprej, ne nazaj, kam greš! Tvoje delo! Ti garaj in molči! Govorili bodo v Tvojem imenu že tisti, ki se štejejo, da jih je Bog ustvaril samo zato, da v imenu ljudstva govore in da lenobo pasejo, za kar jih moraš seveda drago plačati.

Vidiš Kozjek! Stanovnikov ata so si napravili mehko tapacirano kočijo, da se v njej gušljajo! Ti pa le s kraveco v strmini sam vozi kot črna živina! Sam toliko Ti povem, če jih ne boš volil za poslanca, pa pravijo ata, da Te bo hudič vzel! No, to je dobro, da ata še nimajo tiste moči, zato tudi ni res, kar pravijo! Res je le, da Te bo hudič vzel in tako nas vse trpinčeka na deželi, če še atka in tisto bando, pri kateri so ata, zana-prej volimo!!

Mi hočemo ne samo voziti! Mi hočemo, da se za naše delo tudi sami vladamo! Zato hočemo kmečko vladati, ki bo prišla prej ali slej po naši združitvi. Zato bomo vsi volili našo kmečko stranko. Našo Samostojno Kmečko stranko! In kadar bode imela naša stranka toliko svojih ljudi v vladi, kot je bilo sedaj atkovih tigrov, potem smemo reči, da bo dobil ponesrečeni revež bolj gvišno podporo, kot pa teater!

Not. kmet.

v celi državi brez razlike ver in plemen, česar nima nobena druga stranka. Smo za enotno in nedeljeno državo, toda vkljub temu ne gremo skupaj z onimi strankami, ki gredo v boj pod geslom: Za enotno Jugoslavijo! Mi zasledujemo namreč razum tega političnega gesla tudi še važne gospodarske naloge na korist podeželskega ljudstva, česar ostali nasprotniki klerikalcev in radičevcev nimajo. Gospodarski program nas od njih loči, med tem ko smo v stremljenju za narodno in državno edinstvo vzornejši od njih in si ne pustimo od njih dajati nikakih nauk!

Smo za enotno, veliko Jugoslavijo, dasiravno sami najbolje občutimo na lastni koži, da se morajo razmere v tej državi temeljito spremeniti. Pred vsem je potrebno davčni zakon spremeniti tako, da bodo bremena pravično razdeljena, nadalje je treba še vendar enkrat urediti druga vprašanja, ki so zadnja leta vzbujala slabo kri. Glede vojaške službe, glede pametne upravne decentralizacije, glede ureditve avtonomnih oblastnih skupščin ali deželnih zborov, glede take uporabe državnih denarjev, da bo kmečko ljudstvo v pravični meri upoštevano, česar doslej ni itd. itd. Marsikaj pa treba spremeniti, pa bo bolje v Jugoslaviji, toda dosedaj vladajoče advokatske in klerikalne stranke niso pokazale niti volje, niti sposobnosti, da napravijo red, zato je naše edino upanje kmečka stranka. Če ta reda ne bo napravila v Jugoslaviji, tedaj ga nihče ne bo napravil!

Kmet in obrtnik.

Naš kmet in obrtnik sta bila dosedaj vedno žrtvi brezvestne politične agitacije, ki je znala izrabiti vsa mogoča sredstva, da je razbila njihove vrste ter celo nahujskala enega proti drugemu. Skozi leta in leta se ni nihče zmenil za njune obupne razmere, v katerih živita na deželi, nihče ni videl težkoč, s katerimi se morata boriti za vsakdanji kruh, le pred volitvami so imeli vsi kandidati polna usta lepo donečih fraz o potrebah obeh teh dveh stanov, da si so istočasno hujskali enega proti drugemu. Še danes prihajajo razne politične stranke s takimi neslanimi gesli med nas ter nam skušajo dopovedati, da ni prav nobene potrebe, da se bi organizirali v stanovskih strankah, ker zastopajo oni vse stanovce.

In vendar sta kmet in obrtnik ozko vezana eden na drugega, tako da prinese blagostanje enega stanu tudi blagostanje drugemu. Mnogi naših obrtnikov so poleg tega še posestniki kmetij, kar jih popolnoma izenači s kmeti, ki imajo iste težkoče in iste radosti. Obrtnik na deželi živi samo od kmeta, ker je ta edina njegova stranka, vsled česar je popolnoma odvisen od blagostanja kmeta. Gre kmetu dobro, zasluži tudi obrtnik. Tako sta vezana eden na drugega in le v medsebojnem podpiranju moreta doseči izboljšanje svojega položaja. Obrtnik kakor kmet sta danes preobložena z najrazličnejšimi bremenami, ki ju tišče k tlom, da ne moreta dihati. Ogromni davki, pristojbine, takse, carine, nepoštena konkurenca, zavarovan-

je delavcev — vse sama bremena, katera komaj prenaša sleherni prebivalec na deželi. Denarja nikjer, kredita nikjer in končno še zaslužka nikjer! Izdajajo se naredbe, delajo se zakoni, ki se tičejo življenjskih interesov obeh in povsod sama razočaranja. Ni čudo, da je temu tako, ker manjka povsod trdne in odločne stanovske organizacije. Vsled tega je zadnji čas, da se obrtnik in kmet združita v eno močno stanovsko organizacijo, ki pozna njunine težnje in stremljenja in jih zna tudi uveljaviti na merodajnih mestih.

Predvsem bi morala biti naloga te organizacije delovati na to, da dobita podeželski obrtnik in trgovec svoje odjemalce, kar je mogoče doseči le tedaj, ako izvaja podeželsko ljudstvo dosledno geslo »svoji k svojim«, in ako se bo ozirala pri oddaji del občina, dežela in država na svoje domače obrtnike in trgovce. Podeželski obrtnik mora priti do zadružnega zastopstva v centralnih organizacijah, n. pr. v Trgovski in obrtni zbornici, v katerih sedijo samo zastopniki obrtništa iz mest, ki težkoč malega podeželskega obrtnika niti ne poznajo. Na ta način bo mogoče doseči to, da se bo vpoštevalo tudi naše želje. Malim obrtnikom, ki so obenem tudi kmetovalci, se mora poskrbeti potom agrarne reforme toliko zemlje, da se lahko preživlja. Proti davčnim bremenom, ki pretijo danes uničiti zadnjega kmeta in obrtnika, je treba začeti skupen brezobziren boj, ki bo dovedel do zaželenega cilja le tedaj, ako gresta oba stanova solidarno v boj. Skoraj v vsakem oziru so interesi obrtnika na deželi isti, kakor kmeta, kar jim omogočuje popolno solidarno nastopanje v političnem in gospodarskem boju za obstanek. Ključ do boljše bodočnosti je v nas samih. Ako pokažemo, da imamo dovolj življenske moči, potem je zmaga sigurna in tudi naša bodočnost bo boljša. Iz vsega tega je razvidno, da so interesi obrtnika in kmeta skupni in da je njihova rešitev le v močni skupni stanovski stranki, ki bo znala svojo moč tudi politično uveljaviti.

Predstojajoče volitve bodo velikega pomena za bodoči razvoj obeh stanov, zato je pa tem bolj potrebna čujčnost v boju in strmen pohod do popolne zmage. Vso svojo voljo in moč moramo pokazati v močni organizaciji. Proč z mlačnostjo in brezbriznostjo, ker to je začetek konca. Pobriganje se torej, da bo zmagala tudi pri prihodnjih volitvah stanovska zavest in ne prazne fraze in razna volina gesla.

Uradniško vprašanje.

Kadar se pri nas govori o uradništvu, mislimo navadno le na njegov gmočni položaj, toda nezdružne razmere v naši državi so odprle novo, še hušjo rano našega uradništva, ki mu jo zadaja njegov pravni položaj. Beda boli, a bolj skeli službena nesigurnost, ki vrhutega revščino še povečuje.

Pred vojsko je stal uradnik socialno precej dobro, njegov pravni položaj pa je bil točno opredeljen po zakonih, ki jih oblast ni le dajala, ampak tudi spoštovala.

Specijalno pri nas, kjer še nismo imeli v izobilju lastnih velikih trgovcev in industrijev, je užival uradniški stan ugled.

Vojska in njene posledice so pahnila uradnika v siromaštvo. Naš uradnik je bil vajen poštenega, solidnega dela, zato je umevno, da se mu je začelo slabo goditi v dobi moralnega propadanja. Razni verižniki in brezsrčni izkoriščevalci so se dvignili nadenj z nepoštenim delom, deloma z goljufijo in s prevaro. Uradništvo je socialno trpelo in trpi v naši državi, in to od najnižjega do najvišjega uradnika, a prečansko bolj kot ono onkraj Save. Tega ni trlo toliko gmočno kot pravno vprašanje. Bil je igrača v rokah političnih strank, s katerimi je dobival in izgubljal službo ne glede na sposobnost ali nesposobnost, na delo ali brezdelje. Bil je na slabšem kot hlapec, ki ima poleg sigurne plače tudi siguren odpoveden rok. Ta nesigurnost položaja je spravila srbskega uradnika pri narodu ob ugled, katerega sta uživala vsaj nekoliko sodnik in profesor, katerima je dajal značaj službe več ali manj stalnosti, kajti tudi onkraj Save so znali, da zaviš obstoj države tudi od neodvisnega vodstva in da ne more izobraževati drugega, kdor ni sam izobražen.

Zato so napeli po izvršenem ujedinjenju srbski uradniki vse sile, da bi dobili zadovoljivo pragmatiko. Prečanski tovariši so jih podpirali v tem, dasi so imeli v vseh prečanskih krajih svoj pravni položaj kolikor toliko dobro urejen. To njihovo podporo jim je narekovala solidarnost in stremljenje po še boljšem, ki ne sme nikdar zapustiti človeka.

Kakor vsak naš zakon, je imel tudi ta težek porod, dasi se ni narodilo nobeno čudežno dete. Tudi uradniška pragmatika je dobila obleko ostalih naših zakonov, dasi ni molčalo uradništvo kot žaba pod lapuhom in je ponujalo zakonotvorcu po svojih organizacijah dobro izdelano pragmatiko. Tudi uradniške pragmatike stilizacija je taka, da je mogoče razno tolmačenje članov, da si jih ne tolmačijo različno le različna ministrstva, ampak celo ista in da je državni svet prenatrpan s pritožbami zoper tolmačenje zakona, katerega prava lastnost bi morala biti jasnost in odločnost. Pa boljši ni doslej noben naš zakon. Stanovanjski n. pr. ima dvanaestkrat tolik pravilnik kot je sam, kar je najboljši dokaz, da je izdelan brez glave.

Našo uradniško pragmatiko je spravila v svet radikalno-demokratska vlada in je stopila v veljavo, kar se tiče pravnega položaja, 1. septembra 1923, kar se tiče izboljšanja gmočnega stanja pa 1. oktobra 1923. Zadnje pa, kakor je pri nas že običaj, seveda le na papirju, ker so dobili uradniki prve plače po novem zakonu šele 1. maja 1924, za zaostanek se pa še bore in se bodo še kljub volitvam. Prepričan sem pa, da bodo listi, čimbolj se bodo bližale volitve, tem česče pri našli vesti, da je ministrski svet i to vprašanje za uradništvo povoljno rešil.

Nova pragmatika ni zadovoljila uradništva ni tostran ni onostran Save. Prečanom je kmalu postalo jasno,

da je nova pragmatika slabjša kot stara, Srbi pa so bili v svojem pričakovanju tudi razočarani. Zato se je branil vsako očetovstva nove pragmatike. Radikali jo pripisujejo demokratu, ti pa radikalom. Srbi pravijo, da so jim vrinili prečani svojo avstrijsko pragmatiko, o kateri so bili prepričani, da je slaba že zato, ker je avstrijska, odnosno švabska, prečani pa trde, da je zato slaba, ker je srbsko delo.

Prva posledica nove pragmatike je bila od tisočev prokleta redukcija, ki je pa sama na sebi potrebna. Nobena država ni namreč tako bogata, da bi lahko dostojno redila število uradnikov, ki ni v nobenem skladu s potrebo. Zato je treba število skrečiti. Pameten gospodar bi izvršil to tako, da bi odpustil vse, ki so doslužili in vse nesposobne. Kdo pa je nesposoben, to bi morali ugotoviti pošteti, ne-strankarski uradniški-predstojniki. Če bi bilo število uradnikov še preveliko, se naj bi zaprl dostop za nekatere državne službe za nekaj časa. Za vsako panogo državne službe bi moralo biti točno določeno potrebno število uradnikov, ki se ne bi smeli prekoračiti pod nobenim pogojem.

Ker se pa gleda pri nas vse s strankarskega vidika, se je izvršila tudi redukcija s političnega stališča. Radikali so porabili to priliko, da so pometali iz uradniških vrst vse politično jim neljube osebe. Kjer pa niso imeli tozadnega vpogleda, so postopale redukcijske komisije brez vsakega sistema kar po mili volji. Po sposobnosti in potrebi ni vprašal nihče. Veliko krivice se je storilo in marsikje je hudo zabolelo. Pa domoljub prenese i to, če že zahteva korist države žrtve. A mi bi ne živeli v Jugoslaviji, če bi ostali pri tem. Dosledni svoji brezglavosti so jela sprejemati ministrstva nove uradnike, seveda svoje politične pristaše, kajti politika do metle služitelja, ki mora biti tudi demokratsko ali radikalno orijentiran. Tako imamo zdaj več in deloma slabših uradnikov, kot smo jih imeli pred redukcijo, in uradniki se že lahko veselo ali boje nove redukcije. Kdo bo to pot frčal, se ne ve, kar naša bodoča vlada je še v bojih rokah in mi sami ljubimo tako izpremembo, da doživimo lahko v teku novega redukcijskega procesa tri ministrstva. Reducirani bodo nanovo sprejeti, nanovo sprejeti pa reducirani. Kdor bo ponizan, bo povisan in narobe. Prav kakor v sv. pismu.

Da bo pa naš državni aparat še pestrejši, pravi čl. 234. uradniškega zakona, da ni tri leta po uzakonjenju pragmatike nikdo stalen. Sicer prizna nekaterim kategorijam uradništva stalnost, toda da bo slika naše Abdere popolna, moram omeniti, da so se nekatere uradniške panoge, katerim priznava zakon stalnost od vsega početka, same odrekle tej stalnosti, kot n. pr. naše učiteljstvo, ki premešča po svojih organizacijah proti vsem predpisom svoje stalne nameščenosti, kot da je pri nas kak režim večer. Sploh pa je pragmatika baš vsled tega slaba, ker so bili tisti, ki so jo uzakonili, mnenja, da bodo vsa leta po zakonu določene uradniške stalnosti na krmlju. Zato so spleli šibo, da bi ž njó topli svoje nasprotni-

ke, a so pozabili, da poje ista šiba tudi v drugih rokah. Da je pa ta pesem glasnejša, kličejo na pomoč še čl. 71 uradniškega zakona, ki dovoljuje premeščenje uradništva po neobhodni službeni potrebi. Ta nastopi sicer prav redko, a pri nas se že malokdo briga za besedilo in misel zakona. Zadostuje mu njegova temna senca, da vrši v njej orgije svoje maščevalnosti in nestrpiljivosti. Paragrafa 71. se bo sicer marsikdo lahko ubranil s pritožbo na državni svet, a ta ima v svojem grbu polža. Preden bo pritožba rešena, bo izpil pritožnik vso čašo nalite mu grenkobe.

Nestalnost in odvisnost od političnih strank, ki je doslej izpodjedala in razjedala uradništvo le v Srbiji, je srečno proširjena na vso Jugoslavijo in njenega blagoslova je deležna vsa država. Ker pa smo mi Slovenci v vsej državi najbolj nadarjeni, če si tega ne domišljujemo samo, smo pokazali svojo spretnost tudi v tem pogledu: naš uradnik je danes brez ugleda in jemlje ob jutrih s strahom časopis v roke, če ne zagleda med brzojavami ali dnevnimi vestmi svojega obglavljenja. Ker pa mora biti povsod red in se v pravni državi varuje dostojanstvo vsakega državljana, čita višji uradnik svojo smrt med telefonskimi in brzojavnimi poročili, nižji pa med dnevnimi.

Izpričevala vseučilišč in drugih šol so samo še za hišni arhiv, da se otroci iz njih v očetovi odsotnosti prepričujejo, če se je pridno šolal njihov oče, kvalifikacije so nepotrebno zlo za one, ki jih morajo pisati, edino veljavno izpričevalo je izkaznica, da si plačal članarino pri vladajoči stranki. Ker se pa te zelo menjajo in je treba spret-nemu, t. j. za lastno korist dovzetnemu uradniku plačevati vedno drugod članarino, prazni tudi ta okolnost uradnikov žep poleg slabo oblečene žene in gladne dece.

Pri teh okoliščinah je umevno, da peša pri uradništvu veselje do dela, saj mu ga jemljejo krmari države sami, ki mu dajejo vsak dan čutiti, da je pravzaprav nepotreben. Nihče ne more tajiti, da se gniloba širi. Enako gotovo pa je tudi, da z uradništvom pade in stoji državna oblast. Kdor se igra z uradništvom, ta se igra z državo. V njenem interesu je ugled, sposobnost in veselje do dela, kar vse mora imeti uradništvo v zdravi državi.

Tudi naši ljudje zahtevajo dobro, pošteno in sposobno uradništvo. Zato bo naša stranka vedno in povsod zastavila svoje moči, da se da uradniku vse, kar povzdiguje njegov ugled in pospešuje njegovo delo, kajti mi se dobro zavedamo, da ima od slabega uradništva občutno škodo tudi naš kmečki stan.

Tudi v naši državi mora priti do veljave načelo: uradnikov bodi, kolikor jih je potrebnih, a ti naj za dobro plačo dobro delajo, nikdo pa jim naj ne krati veselja do dela s strankarsko uporabo slabih zakonov!

Srečen Božič

želi
uredništvo in upravnštvo
»Kmetijskega lista«

I. Albreht:

Misli pri jaslicah.

Tiho v sreca mir se naseljuje,
kakor blagoslov dobrotne neba,
kjer v Lepoti večni Mir kraljuje,
večnost sama — brez meja.

V božjem miru naše medle sanje
lščejo neznanih in neslutnih sinjin,
da bi planile in se razevele vanje,
kakor solčna luč razlije se z višin.

In v tem snu bodočnost je odkrita:
Bog je zemljo širno vso objel.
Radost sama je povsod razlita,
novo lice si je svet, ves svet nadel.

Solnee, solnee... Kaj je luči,
kaj radosti je naenkrat v nas?
>Tu so božjega kraljestva ključki,
(kliče blag, ljubeznipoln glas),

>tu je sreča, tavajoči rod človeški,
glej, saj sem ti vso ljubezen dal,
ne premore več je raj nebeški,
nego sem jo zate žrtvoval...

Kdorkoli, pridi, glej in vzemi,
vse nudi zemlja ti v poljub drhteč,
in za ljubezen to v ljubezni jo objemi,
proč je razdor, človeški rod moreč.

Dalje sanje se razevitajo vesele,
novo luč odkriva — Bog,
vse so kakor limbar bele,
vse darilo blagih, božjih rok.

Vmes pojo, zvone, pojo zvonovi,
himno slavnostno za nove dni,

žezinec so zginili mrakovi,
v luči sveta glorijsa zveni...

To je glorijsa ljubezni naše,
ž njo zdaj gremo v novi Betlehem,
ž njo darujemo daritev nove maše,
ž njo zapojemo zdaj novi naš poem:

>Sveta zemlja si, Bog sam te ljubi,
k tebi gremo zdaj mi vsi za njim
in ne izneverimo se tej objubi,
dokler nas ne sprejmeš v svoj zeleni Rim.

Kakor lučke, ki pri jaslicah gorijo,
zvesta vera vate v nas plamti,
naša duša poje melodijo,
ki brež tebe več ne izzveni...

Naš Božič.

Po dolgem času trdega in naporne-
ga dela začne narava sama opominjati
človeka k počitku. Izčrpane in ob-
rabljene sile je treba nadomestiti z
novimi, svežimi, da je potem, ko spet
prisije solnce, spet mogoče prevzeti
nove naloge, ki jih stavi vsemu živ-
ljenju vsak posamezni dan.

V tem času odmora praznujemo
praznik, ki ni le versko pomemben,
ampak tudi simbolično vzvišen. Zbli-
žanje božanskega s človeškim; prihod
Boga na zemljo, to je nekaj tako veli-
častnega, da človeka res obide bla-
ženost ob tem razmišljanju.

In kaj pomeni Božič kmetu, temu
najvernejšemu sinu zemlje? Njemu ni
Božič le praznik, spomin na dogodek
iz davne minulosti, ne, njemu je Bo-

žič prerok bodočnosti, obljuba izpol-
nitve njegovih najjačjih teženj in
stremljenj.

Ko pojo božični zvonovi, odmeva v
človeški duši sveto blaženstvo odre-
šenja. Zemlja počiva pod snežno ode-
jo, kakor mrtva, toda to ni smrt, am-
pak le priprava za novo prerojenje.
In tako je tudi z nami in to je naš
Božič, da vemo in verujemo v prihod
dneva, ki ga pričakujemo, kakor je
Izrael čakal Krista, v prihod dneva,
ko bo vnovič rešen svet, rešen na ta
način, da se bo vse dobrotno, vse bla-
go, vse, kar je božanskega v človeku,
prerodilo v naših dušah.

To je naša velika vera: Zemlja ne
bo ostala vekomaj igrača nekaterih,
ne nam sovražna sila, s katero bi se
bilo treba boriti in ji mukoma od-
trgavati njene plodove; prišel bo čas,
ko vstane zopet oni veliki praznik
nove zaveze ljubezni, dela in miru.
Človek bo objel zemljo in zemlja ga
bo sprejela, mu bo hvaležna za vso
ljubezen, ki ji jo bo dal.

Zvonovi pojo...

Danes ne pojo blaženim, ne pojo
srečnim. Razdvojeni in razorti, drug
v drugega zagrizeni, ne moremo najti
pota v ono smer, ki jo želimo. Ves
svet je danes kakor eno samo ogrom-
no in razburkano morje, ki se ne mo-
re umiriti. Tudi v naši domovini ču-
timo, uprav do bolečin čutimo to bes-
neče valovanje in to divje medsebojno
trenje. Vse išče in bega — in vendar
ne more najti poti. In ker ne najde-
mo poti, skušamo uničiti vse, kar sre-

čamo, vse, s čemur se slučajno kri-
žamo na begu.

A zvonovi pojo... In zemlja pri-
sluškuje in podrhteva in nas kliče.
Kliče nas k sebi. Ona edina je utele-
šeno soglasje in edino potom nje se
moremo umiriti in dati človeštvu vse
ono, po čemur danes zaman hrepi...

Ni je namreč rešitve za nas, dokler
smo odtrgani od zemlje. To smo dre-
vesa brez korenin, drevje, ki mora
shirati!

Kolikokrat je šel božični praznik
mimo nas — pa nismo vedeli, zakaj
poleg veselja občutimo tudi žalost!
Nismo vedeli, kako bi jo zatrli, pre-
gnali iz sebe. Danes pa gre že novo
spoznanje po svetu. Plaho je še, ni še
prodrlo povsod, vendar pa je že toliko
močno, da ne more več umreti. To je
ono globoko spoznanje, ki zlasti iskren-
no odmeva v slovanskem svetu, da je
ni pravice brez pravice zemlje. Steber
in nosilec te pravice pa je bil, je in
ostane — kmet. In s tistim dnem, ko
bo ta pravica uveljavljena, bo rešena
zemlja in bo preobrazeno njeno lice.
To bo oni blaženi čas, ko bo — en
hlev in en pastir.

Morda je še daleč tisti dan, vsak pa
je lahko vesel, ako dela za njegovo
pobližanje. Mi delamo za to in radi
tega nam je Božič že danes praznik
resnične radosti! Radi tega upam, da
res z radostjo v srcu poslušamo in
sprejemmo pozdrav:

»Mir ljudem na zemlji, ki so dobre
volje!«

Za smeh in kratek čas.

Gospodična.

»Ti, danes mi je nekdo rekel go-
spodična!«

»Nič čudnega! Kdo pa bi mogel
verjeti, da si res dobila moža?«

Med dijaki.

Lojze: »Ali si brzojavil očetu po
denar?«

Jakec: »Da.«

Lojze: »No, in odgovor?«

Jakec: »Brzojavil sem mu: »Kje je
denar, za katerega sem prosil?« in
oče mi je odgovoril: »V moji denar-
nici!«

Pes in policaj.

»Gospod, gospod! Zakaj pa pes ni-
ma nagobčnika?« kliče na ulici po-
licaj nekemu gospodu.

»Kakšen pes?« vpraša gospod.

»No, vaš pes!« pravi policaj in kaže
na ščene, ki leti za gospodom.

»To ni moj pes, me nič ne briga,«
se brani mož.

»Saj vendar ves čas za vami leti
in laja,« ugotavlja policaj.

»Vi tudi za mano letite in vpijete,
pa niste moj!« zavrne gospod policaja
ter mu s tem zaveže strogi jezik.

Mnogo poljubov.

»Ti me poljubljaš samo takrat, ka-
dar potrebuješ denar!«

»No, ali ni to dovolj pogosto?«

Nova klerikalna lum-parija.

Vinski vzorčni semenj v Semiču. — Kaplan Krašna, zloraba državne podpore in odpustitev iz državne službe pomožnega ekonoma Ivana Konde.

(Dopis iz Štrekljevca pri Semiču.)

Kakšen škandal! Mi smo se kar za glavo prijemali. Nismo mogli verjeti svojim očem, sploh si nismo niti upali misliti, da je kaj takega še mogoče pri nas. Ali, čitali smo črno na belem — uradni dopis nam pravi, kako je postopal kaplan Krašna in njegovi podrepaniki z državno podporo, ki je bila dana le za prireditve vinskega sejma v Semiču.

Kakor nam je vsem že znano, dalo je kmetijsko ministrstvo združenim podružnicam v Semiču, Kotu in Štrekljevcu — istini na čast moramo priznati, tudi na intervencijo bivšega poslanca Nemaniča, — lepo podporo v znesku 20.000 (dvajset tisoč) kron za prireditve vzorčnega vinskega sejma. Oddelek za kmetijstvo v Ljubljani nam je podaril okrog 1600 kron. Vinski sejm pa, ki se je priredil dne 13. marca, je posetilo kakih 300 oseb, ki so vplačale vstopnine po 40 kron, kar znaša tudi kakih 12.000 kron. Imeli smo tedaj vsega skupaj za prireditve vinskega sejma nič manj nego okrog 33.600 kron (trintredstosest tisoč šeststo) kron na razpolago.

Po zaključku sejma je kaplan Krašna razdelil brez našega sodelovanja čisti dobiček in izročil kmetijskim podružnicam v Kotu in Štrekljevcu po 1000 kron, ostalo pa baje pridržal v strankarske namene.

Ker smo bili prepričani, da je moralo ostati od tako lepih dohodkov mnogo več denarja, smo se obrnili na drž. pom. ekonoma Konde s prošnjo, kaj nam je storiti glede pravične razdelitve državne podpore. Gospod Konde nam je svetoval, da naj zahtevamo od kmetijske podružnice v Semiču obračun o podporah. Ker smo to storili, je bil ogenj v stregi. Konda je moral vsled tega pasti kot žrtev kaplana Krašne v Semiču in kurata ministra za kmetijstvo dr. Kuloveca. Vzlic temu, da so svoj čas, ko je bil Konda prvič reduciran vsled Kulovčevih napadov in finančnem odboru v Beogradu na slovenske kmetijske strokovnjake, prosile za njegov zopetni sprejem v državno službo skoraj vse občine črnomeljskega okraja, vzlic temu, da ga je okrajno glavarstvo podpiralo, in vzlic temu, da se je zanj zavzel in tudi prošnje podpisal in podpiral klerikalni poslanec Nemanič, je bil Konda nanovo reduciran.

Minister Kulovec je trdil poslancu Puelju, da Konda nima kvalifikacije — med tem ko je druge pomočnike ekonomov, ki imajo isto kvalifikacijo, pustil še dalje v službi, da celo nekatere nanovo imenoval. Gospod Konda je pač kriv, da so prišle svinjarije na dan, ki jih je uganjal kaplan Krašna z državno podporo. Šele sedaj, ko smo dobili prepis računov v roke, so se nam odprle oči.

Poslušajte: Iz prepisa računov posnemamo sledeče:

Dohodki:

1. Podpora ministrstva za kmetijstvo 20.000 K.

Stroški:

1. Šusterščiču za 18 litrov vina, prenočišča, drva in žganje 1070 K.
2. Za prenočišče, potovanje itd. dveh kmet. strokovnjakov 1410 K.
3. Bartel iz Semiča za večerjo, vino, čaje 410 K.
4. Za moko in špago (najbrže za štrklje) 366 K.
5. Rafaelu Grobljarju za uporabo dvorane 3080 K.
6. Za papir, pisanje 220 K.
7. Zupanstvu za razne stroške 54 K.
8. »Slovenskemu narodu« za oglas 396 K.
9. Jugoslovanski tiskarni 600 K.
10. Kaplanu Krašni za potovanja, voz na kolodvor in druge malenkosti 2396 K.
11. »Narodni dnevnik« za oglas 20 K.
12. Rudolfu Lah za slavalok 520 K.
13. Martinu Skuli za smrečko 80 K.
14. Jožefu Miheliču za brzojav 62 K.

Skupni stroški 10.634 K.

Ostane tedaj, če odbijemo te stroške od podpore 20.000 K 9316 K.

Teh 9316 K je kaplan Krašna sledeče razdelil:

1. Kmetijski podružnici v Semiču 1000 K.
2. Kmetijski podružnici v Kotu 1000 K.
3. Kmetijski podružnici v Štrekljevcu 1000 K.

4. Katoliškemu prosvetnemu društvu v Semiču 4000 K.

5. Fondu za prireditve prihodnjega vinskega vzorčnega sejma 2316 K.

Skupaj tedaj 9316 K.

Kje je ostali denar? Kam ste stavili podporo oddelka za kmetijstvo ter vstopnino — vsega skupaj približno 13.548 (trinajsttisočpetstoseminštrideset) kron?

Protestiramo proti temu, da se je na račun državne podpore pilo in jedlo, protestiramo proti temu, da se je kaplan na ta račun vozil okoli, protestiramo najodločnejše proti temu, da se je dalo iz te podpore 4000 (štiritisoč) kron katoliškemu društvu in da se je plačalo za dvorano nič manj nego 3080 kron. Toliko se ne plača niti v Ljubljani za največjo bujno električno razsvetljeno in parketirano dvorano. To je nam ubogim vinogradnikom ukraden denar, nam, ki se mučimo celo leto, da spravimo to božjo kapljico da ali ne pod streho, ki potem še na koncu koncev je niti prodati ne moremo radi slabih kupčijskih razmer.

Namesto, da bi bil kaplan Krašna podelil nagrade najboljšim pridelovalcem vina, namesto, da bi bil nakupil razno kletarsko orodje, sprave za žvepljanje sodov itd. ter ga razdelil med razstavljalce, je dal podporo društvu, ki nima čisto nič opraviti z vinogradništvom in vinskim sejmom. Zahtevamo ta denar nazaj, da si nakupijo podružnice prepotrebne kmetijske stroje.

Prosimo gospoda velikega župana, da takoj potrebuje ukrene, da se podpora, ki je bila dana za prireditve vinskega sejma, tudi uporabi samo v to svrhu, da se zahtevajo od kmetijske podružnice v Semiču točni računi tudi od ostalih 13.000 kron, da se odzame preostanek kaplanu Krašni iz rok ter da se od njega zahteva povrnitev 4000 kron, ki jih je sam dal brez našega pristanka katoliškemu društvu. To vse naj se izroči odboru poštenih in nestranskih vinogradnikov, ki bodo denar uporabili za napredek vinogradarstva in kletarstva in ne v strankarske namene.

To je korupcija, to je sleparstvo! Kaj takega ne moremo in nečemo trpeti mi semiški vinogradniki. Pred sodišče s takimi izkoriščevalci nas ubogih vinogradniških trpinov. Našega potrpljenja je konec. Če nas na tak način izkorišča kaplan, kaj pa potem delajo ostali klerikalni voditelji in priganjači?

Kje je denar?! Kje je še 13.000 kron?! Točne račune zahtevamo!

Pfuj! Škandal!

Vinogradnik.

Za pravično izvedbo agrarne reforme.

KLERIKALCI VZELI ZEMLJO UPRAVIČENCEM.

(Dopis.)

Klerikalci so obljubili, da bodo izvedli agrarno reformo, če dobe vso politično moč v svoje roke. Sedaj pa pogledajmo, kako so izvedli, ko so imeli vso moč. Na Dolenjskem v Stični imajo menihi velikansko posestvo. V celi okolici je vsa boljša zemlja samostanska. Samostan ima 70 do 80 glav goveje živine, več konj, lastno električno, električno žago, mlin na valčke, trgovino itd. Premoženje tega samostana je vredno gotovo 50 milijonov kron. Ker imajo toliko travnikov, da ne morejo vsega kositi, so oddali travnike v najem ali pa prodali. Samostanska posestva je toliko, da spada pod agrarno reformo. Ko je stopila uredba o agrarni reformi v veljavo, so dobili kmetje cele okolice veliko zemlje v zakup. To je pa menihi silno razkačilo, da so sedaj po njihovih travnikih kosili kmetje za odškodnino, ki jim je bila predpisana. Začeli so rovariti proti agrarni reformi in zahtevali, da se jim vsa zemlja povrne. Nobenega vzroka niso mogli najti, na podlagi katerega bi po postavi dobili zemljo nazaj. Kljub temu pa so delali pritožbo na pritožbo. Dokazati niso mogli, da potrebujejo vso zemljo zase in zato ni nobena pritožba pomagala. Iz nevoščljivosti, da ne dobe reveži kmetje in batarji nazaj samostanske zemlje, so raje pustili nepokošeno otavo, da je segnila na travniku, kot bi jo privoščili kmetu.

Tudi prodati jo niso hoteli, ker bi bila prodaja dokaz, da ne potrebujejo niti toliko zemlje, kolikor jim je bila pustila agrarna reforma. Pustili so jim namreč še 80 ha njiv in travnikov.

Ali menihi še niso mirovali. Ko so klerikalci zasedli štiri ministrstva, med njimi tudi agrarno reformo, je bil pravi čas, da zopet poskusijo vzeti revežem, kar je njihovega.

Kar se ni upal niti en minister, to je napravil klerikalec Vesensjak, njemu pa je pomagal Kulovec. Vesensjak je izdal nalog, da se kmetom odvzame vsa zemlja in izroči samostanu. Nešteto družin bo radi tega gladovalo, pa kaj to mari klerikalnim ministrom! Oni morajo pomagati milijonarjem, ker so to njihovi agitatorji, ti kmet pa strada in delaj tlako!

To je tako vnebovpijoča krivica, da kliče do neba. Proti tej krivici bomo vložili pritožbo, ali pomagano nam bode le, če nas revne kmete in kočarje podprete vsi, ki ste poštene in če pomagate, da bomo te klerikalne pijavke popolno strli pri volitvah 8. febr. 1925. Kdor bo še volil to zalego, ta pomaga milijonarjem zatirati nas in naše otroke. Rotimo vas, pomagajte nam revežem! Ako tega ne storite, bomo posegli po zadnji samoobrambi, to je samo mrtve nas boste prepodili iz zemlje, ki daje kruh nam in našim otrokom.

Agrarno reformo upravičenci. Muljava.

Kulovčevo pismo tajništvu SLS.

Klerikalci trde, da so napram uradništvu zelo nepristranski. Dokaz klerikalne nepristranosti je seveda tudi pismo, katero je bivši tigrovski minister Kulovec dne 15. avgusta 1924 pisal tajništvu Slov. ljudske stranke v Ljubljano. Pismo se glasi sledeče:

»Tajništvu SLS!

Prosim ukrenite katerega naj imenujem za ravnatelja v St. Jurju. G. Zidanšek predlaga sledeče: Seg, Malaseka in Petkovšek.

Kandidati za to so:

1. Ing. Podgornik iz Goriškega.
2. G. Anton Seg, drž. ekonom v Mariboru. Ta nima zadostne kvalifikacije in je SKS. Zato odpade.
3. G. Malasek iz Grma. Ta tudi ne pride v poštev.
4. Ing. Petkovšek, ki je že vložil prošnjo, sedaj je bil v Mar. strokovni učitelj.
5. Ing. Kropivšek, dosedanji strok. učitelj v St. Jurju.

Stvar je nujna, zato prosim hitro obvestila. Dela preveč!

Beograd, 15. avgusta 1924.

Dr. Kulovec.

To pismo v čudni luči kaže naše tigre. Pred vsem: Zmiraj so trdili, da ne gledajo pri uradništvu na strankarsko pripadnost, nego samo vpravnost v službi. Kulovec pa izrecno pripiše pri tov. Segi, da ne prihaja v poštev, ker je SKS. Tov. Seg res nima visokošolske naobrazbe, toda je s svojo pridnostjo spravil tako daleč, da je danes v Sloveniji eden prvih strokovnjakov in nadkriljuje s svojim delom marsikatero strokovnjaka, ki ima visokošolsko izobrazbo. Kulovec je, kar se tiče strokovne sposobnosti, napram Segi pravi idijot in absolutno nesposoben ceniti njegovo službeno vpravnost. Iz pisma bi sledilo, da je g. inž. Zidanšek Seg predlagal na prvem mestu. Če bi bil Kulovec res nepristranski in količikaj sposoben minister, on bi moral poslušati g. Zidanška, ki te stvari bolje razume, kakor pa tak-le Kulovec. Toda ne, tiger ne posluša nasvetov svojih volilnih strokovnjakov, nego on išče predlogov od tajništva svoje politične stranke! Razume se, da cel svet verjame, da bo tajništvo SLS stavilo ministru za nameščanje uradnikov nepristranski predlog! Tu se zopet vidi cela pokvarjenost in nepoštenost klerikalnih politikov.

Kmet,

ko boš šel na volišče ter se Ti bo odločiti, komu oddaš svoj glas, uvažuj sledeče:

1. Tvoj največji sovražnik je oni, ki ima polna usta obljub.
2. Tvoj največji sovražnik je oni, ki uporablja vero, da Te s tem prisili, da glasuješ za njega.
3. Tvoj največji sovražnik je oni, ki prihaja k Tebi ter Te hujska proti Tvoji lastni stanovski stranki. Ta potrebuje samo Tvoj glas, Tvoja beda ga ne briga.
4. Tvoj največji sovražnik je oni, ki Ti govori o skupnosti interesov vseh stanov ter Te hoče omeščati napram vsem. V politiki je treba odločevati in kmečki stan potrebuje odločnih in neustrašenih pristašev kmečke stranke. Zato bodi odločen v volilnem boju in ne omahuj!

V boju smo rastle in v boju bomo postali veliki!

Razne politične vesti.

POZOR NA NASPROTNIKE!

Nasprotni agitatorji imajo silno težavno stališče. Podali so se na pot nepoštenosti in seveda igro izgubili. Zato jim je, kakor vsem zavreženim dušam, vsako sredstvo dobro. Za danes samo en vzgled: V ljubljanski gostilni sedi v gosposki sobi kandidat Žerjavovega »nacionalizma«. Ozre se v prvo sobo med kmete, opazi znanca iz domačega kraja in brž prisede v svrhu agitacije. Nobene besede zoper klerikalce, pač pa zoper kmečko stranko. In da bi svoje prepričanje krepko podprl, začne ponujati stavo: na pa stavi za 10.000 Din, da še Pucelj ne bo izvoljen! Ko pa se vrne k gosposki mizi nazaj, duhovito razklada svoj »vic«. Na vprašanje, zakaj uganja take budalosti, odgovarja: moramo tako, da jim vzamemo pogum in samozavest, da jih ložje premotimo. — Revež! Tudi na deželi je bilo že več takih slučajev in je zlasti nekaj prav mlečnozobih Pe-Petov ponujalo podobne literke stave v gorenjem smislu. — Sploh pazite budno, kdo bo nastopal v tej borbi proti kmetu, da bomo poznali vse te ljudi pri obračunu, ki ni daleč!

TIGRI

se v »Domoljubu« norčujejo iz naše gmečke gvanke, češ da je iz kopriv. Res je, ker smo doslej bili tako neumni, da sami sebi kupujemo gvant od kopriv, gospodi pa gvant od dobrega štofa. Posebno tigri so si lahko kupili mnogo lepih gvantov, saj so sedeli v Beogradu pri koritu in so, kakor vemo, zelo globoko vtkavali svoje rilce. E, ali po 8. februarju boste gledali bolj žalostno! Mi, ki imamo samo gvant od kopriv, bomo za to poskrbeli!

»SEVERNA STRAŽA«

glasilo Drogenika in Vošnjaka je začela izhajati in bo izhajala do 8. februarja. Listič je tako majhen, da smo se kar zasmeli in dejali: Malo pričakuje dr. Cekin od tega koristi, sicer bi dal več denarja na razpolago.

NESPAMETNI LAŽNJIVCI.

»Domoljub« piše, da »Kmetijski List« preneha izhajati. Ko bi se klerikalni listič znal vsaj tako zlagati, da bi mu mogel kedo verejiti! Razum tega povemo pobožnemu lažnjivcu se tole: Domoljubovci bi si obiznili vseh deset prstov, če bi do 15. januarja dobili za »Domoljuba« za l. 1925 toliko plačujočih naročnikov, kolikor jih ima »Kmetijski List« za leto 1925 že danes dne 18. decembra.

ATA »NAROD«

so bili zelo veseli SKS zmage v Kmetijski družbi in so rekli, da je tako prav in pa: Naprednjaki vkup! Pravijo, da je v redu, ker pet demokratičnih delegatov ni postavljalo lastne liste. Ata priporočajo za 8. febr. isto. Se strinjamo! SKS je v Sloveniji največja in edina protiklerikalna stranka, ki bo dobila mandate. Zato je pravilno, da vsi neklerikalni volilci dajo svoje krogljice naši listi, ako res hočejo pobijati klerikalizem.

KLERIKALCI

dobro vedo, da bodo pri prihodnjih volitvah silno nazadovali, zato so svojo listo nalašč vložili tako, da ne bo veljavna. »Nergači« iz tega sklepajo, da je najbolje, ako volijo našo listo, ker gre za Slovence vsak glas v izgubo, ki bo oddan za klerikalno stranko.

SODBA ČEHOV O DR. VOŠNJAKU.

Glavno glasilo češke kmetijske stranke »Venkov« je prinesel dne 12. t. m. poročilo o izdajstvu dr. Vošnjaka in Drogenika nad pristaši Samostojne kmetijske stranke ter pravi končno sledeče:

Tendenca proglasa in osebe, ki so ga podpisale, popolnoma pojasnjujejo nagon, ki je bil oče te razdiralne akcije. Udeležba Vošnjaka pojasnjuje mnogo. — Slovenska kmetijska stranka naj bi postala žrtev osebnih ambicij, kar je tembolj razumljivo, ker je današnji beogradski režim pripravljen nagraditi disidente s svojo naklonjenostjo, ako tudi le malo oslabi svoje nasprotnike v tej volilni kampanji, čeprav so take stranci obsojene k smrti.

Tako sodbo imajo Čehi o izdajalskem činu dr. Vošnjaka in Drogenika. G. dr. Vošnjak, Čehi Vas že dobro poznajo. Kaj ne da!

DR. KUKOVEC BLAGOSLAVLJA DR. VOŠNJAKA.

Disidenti naše stranke oziroma dr. Vošnjak je začel izdajati listič »Severna straža« in kakor v njegovo prokletstvo ga v prvi številki blagoslavlja znani demokratični obglavljeni vodja dr. Kukovec. Ta blagoslov popolnoma zadostuje vsakemu kmetu, da bo ta list vrgel med smetje in z njim vred tudi Drogenika in dr. Vošnjaka.

ODLOČNO PROTESTIRAMO!

Na zaupniškem sestanku v Mariboru sta bila Drogenik in dr. Vošnjak predlagana v izključitev naše stranke. S tem sta izgubila vsako pravico nastopati v imenu naše stranke. Vzlic temu si upata ta dva gospoda povsod nastopati v imenu SKS. Odločno protestiramo proti takemu postopanju, ki se samo obsoja, ker je nečastno in podlo. Istotako pozivljemo JDS stranko, da opusti vsako izrabljanje našega imena stranke v njeno volilno agitacijo. Ako ima še količikaj poštenja, bo taka sredstva opustila ter se posluževala poštenih in odkritih potov za doseg svojega cilja. Vse naše pristaše pa pozivljamo, da se naj ne dajo motiti s tako agitacijo. Naša pot je jasno začrtana in pošteno gremo v boj! Ne dajte se premotiti po raznih plačanih agentih!

»DOMOVINA«

je tudi začela posnemati klerikalce. Prinaša uvodnik iz redakcije izpod znanega peresa ter ga mirno krsti kot dopis iz Savinjske doline. Prijateljček, žlahta še ne zadostuje! Savinjska dolina je soglasno obsodila izdajstvo Drogenika in Vošnjaka in kar sta slizala v Zalecu, si bosta zapomnila še za po volitvah. G. urednik »Domovine« markira v imenu »samostojnega kmeta« veliko kunštino in odbija vsak sum na backe, piše pa vendar v slogu »Slov. Gospodarja« in »Domoljuba« o srbskih zemljoradnikih in »sploh ne razume, kakšne koristi naj imajo slovenski kmetje od srbskih zemljoradnikov, ki zasledujejo svoje posebne interese.« To je pa res »trezno računanje«, ki ga propagira ta gospod v navidez kmečkem tonu! Ali ni pomislil, da bo vsak razmišljal pri tem stavku in se vprašal: če nimamo kmetje nič skupnega s srbskimi kmeti, kaj pa imamo skupnega s Pašičem, Lazo Markovićem, Velizarjem Jankovićem in drugimi srbskimi bankirji in advokati, katerim nas je ali nas hoče izročiti g. dr. Žerjav? Če s kmeti nimamo nič skupnega, kako pridemo v zvezo z vsemi korupcionisti naše države, kamor nas sili zveza Pašičevcev in Žerjavovcev, kar pa cela Slovenija odklanja. Ne imejte, »Domovinaši«, kmeta za tako neumnega!!

»SLOVENE«

je začel s težkimi kanoni. Seveda ima pri tem težave, ker se je vsa municija pokvarila z Markovim protokolom in s centralističnim vladanjem v Beogradu. Strah ima velike oči in zato mu ne zamerimo, če sanja vse dneve in noči o samih »tetenkah« in pa pogreščainah. V duhu gleda bližajočo sesodo, a vendar vpije kakor kakšen opešan šnopsar, da bi dal boječim in bežečim poslednjo korajžo. To torej razumemo. Ne razumemo pa dovtipov, ki jih dela. Tako n. pr. piše v uvodniku od petka, da je Radić to pot sam zajahal magarec ter prijahal v Slovenijo. Ubogi Korošec, na njegovem hrbtu je Stipica prišel v Slovenijo in zdaj psuje svojega voditelja z magarcem. »Slovenec« ni torej nič boljši, kot »Slob. dom«. Še bolj zanimiva je v istem članku konstatacija: »v stranki je enodušnost in ta vleče tudi one, ki so drugega mišljenja.« Vleče, vleče in nič drugega, a to pot, dragi »Slovenec«, jih boste malo potegnili!

KMEČKA ZVEZA OSTANE ZVEZANA.

Po za naše lažnjive klerikalce tako nesrečno končanem obnem zboru Kmetijske družbe je zborovala v Ljubljani tudi še Kmečka zveza, prava pravcata Jugoslovanska Kmečka zveza. Udeležba je bila pičla, ker se ga niso udeležili niti vsi ta dan v Ljubljani bivajoči delegati, in tudi drugače je bil občni zbor silno klavern, zanimivo je bilo le, kako je bivši minister Kulovec jamral, kaj bi bil rad vse naredil in kaj vse ni mogel storiti ter »slavoslovni« govor dičnega kmeta, predsednika gospoda Janeza Brodarja.

Ta je pobiral stopinje za svojim gospodarjem in kruhodajalcem gospodom dr. Korošcem, samo bolj nerodno in neokretno seveda. Razljutil se je posebno na stanovske stranke, jih ostro obsodil, kar je na zborovanju stanovske Kmečke zveze izgledalo posebno ganljivo. Izjavil je slovesno, da ostanejo oni naprej še hlapi in mežnarji gospode, da bodo v Kmečki zvezi le kugljice lovili in kmeta sleparili, drugače pa nimajo nikakih potreb. V Kmečki zvezi včlanjeni in zvezani kmetje nimajo nobenih težav in nadlog in je vse tako prav in dobro, kakor se danes godi kmetu. Gospodin Brodar je izrazil veliko zadovoljstvo s politiko in vodstvom SLS in je zagotavljal, da ostane Kmečka zveza še v naprej to, kar je bilo doslej: Farovski

priganjač za varanje podeželskega ljudstva.

Kar se nas tiče, moramo izjaviti, da nismo drugega pričakovali. Dokler bodo na čelu te navidez kmečke organizacije taki »paradebauerji«, kakor je gospodine Brodar, ni pričakovati, da bi Kmečka zveza začutila v sebi kaj kmečkih dolžnosti, nego bo vedno ponižna dekla gosposkih strank. Povejte, tovariši, to vsem tistim revnim zapeljancem iz klerikal. tabora, ki so doslej še kaj dali na Kmečko zvezo zaradi njenega sleparskega imena; kajti ona je sklenila, da ostane še naprej kot doslej »zvezana«.

DROFENIK - VOŠNJAKOV REPTIL.

V Mariboru sta začela bivša »vnetca« Samostojneža izdajati svoj časnikarski reptil, ki bo izhajal do začetka februarja ter pustil za seboj tisti žalostni sloves, ki so ga imele doslej še vse slične prikazni v našem narodu. List sta krstila za »Severno Stražo«, mu postavila 30dinarsko letno naročnino, dala neznatno obliko po formatu in vsebini. V naslovu, kakor nekaterih mestnih člankov skušati varati javnost, kakor da sta ostala zvesta stranki in njenemu programu, pa jih le »oblastni« interesi silijo v naročje »narodnega bloka«. To je grda laž. Oba sta iz stranke izključena in ne spadata več v pošteno kmečke vrste! Udarjata tudi močno na štajerske strune in da bi to resno izgledalo, se posebno jezita na ljubljansko, a še posebej na »Puceljevo diktaturo« v stranki. Na ta lim pa ne bo kalinov. Navačani in slične stvari so se preživle in osmešile za vekomaj, štajerski kmet pa ve še veliko bolj nego njegov kranjski tovariš, da je le v močni, celodržavni kmetijski stranki njegov edini spas in njegova lepša bodočnost, tisti pa, ki stranko izdajajo in cepijo, pa so njegovi največji škodljivci in sovražniki. Pri celem podjetju je škoda le g. dr. Kukovca, ki si je s svojim člankom že nekoliko rešeno reputacijo tako nesrečno pokvaril. Cel triumvirat »Severne Straže« počivaj torej v miru! Amen!

SE »KMETIJSKA DRUŽBA« IN KLERIKALCI.

Klerikalne sleparije pri volitvah odbora Kmetijske družbe prihajajo počasi na dan. Zadnjič smo poročali, kako je en klerikalni duhovnik iz Štajerskega trgal glasovnice našim delegatom. Danes smo zvedeli o drugem sleparskem činu. V Sv. Križu pri Kostanjevici je bil izvoljen za delegata neki Fran Marolt iz Sv. Križa. Ker so nam poročali iz Sv. Križa, da je Fran Marolt bil na dan volitve doma in točil vino, smo prosili Kmetijsko družbo za pojasnilo, da-li je Fran Marolt bil pri volitvah v Ljubljani navzoč. Iz zapisnika je res razvidno, da je Marolt vdal svoj glas. Sleparstvo je jasno kot beli dan. Z Maroltovo legitimacijo je baje prišel glasovati neki Jože Juvan, organist in obč. tajnik iz Sv. Križa. Prosimo Kmetijsko družbo, da ugotovi ta sleparski čin ter izroči obdavčeno državnemu pravdnistvu. Sleparji! To je Vaša klerikalna morala!

Dopisi.

KRANJSKO.

Novomesto. Čudne razmere na naši pošti. Novomeška pošta je menda unicam v Sloveniji kar se tiče uradovanja. Bilo je 5. decembra 1924. V trafikah so slučajno zmanjkale znamke, napotilo me na pošto. Srečno pridem do okenca, kjer bi morali sicer prodajati znamke. Čakam in čakam. Med tem slišim neko prerenje — potem dolg vzdih in na zadnje se mi prikaže zaspana figura z rokami v žepu. »Prosim eno znamko za en dinar« ga nagovorim. »Mi nismo za znamke prodajati, pojdite v trafiko«, me našeno prav osorno. Za menoj stoji stara žena izpod goré, prinesla revica par jajec na trg potem bi pa še rada oddala pismo za sina v Ameriko. »Prosim to pismo na recept« zasopeta prav ponižno jeznemu uradniku. »Ze zopet — počakajte — pošta je tukaj«, zarobni nad ubogo ženo. »Kaj hočeva, počakava, mogoče bo potem bolje«, pravi žena ter sedeva na klopi v čakalnici. Kmalu nato prinese kmečko dekletko paket za brata v Macedonijo. Postoji pri prvem okencu, od tam jo dirigira uslužbenec k zadnjemu okencu. Ker ni prav zastopila, postane pri drugem okencu, kjer sva imela že midva s kmetico opraviti, ter položi paket na okno. »Niste slišali, da pri zadnjem oknu, vse rine tukaj noter!« zavpije nad njo uradnik ter se odvrne od okna. Srečno pride do zadnjega okna. Sluga pride, ogleduje zavoj ter vpraša poslušajočega uradnika: »Smem stehitati?« — »Saj vidite, da je vlak tukaj!« zarobni zopet uradnik

nad njim. Sluga odide. Dekle čaka. Čez nekaj časa slišim vpitje pri oknu. Postanem pozoren. »Nisem vam rekla, da ne vzamem paketa, pridite popoldne ob dveh!« Pogledam na uro, bilo je točno devet. »G'sput, al' sem z Dolenjega vrha, če bom čakala do dveh, pridem šele ponoči domu.« — »Ne vzamem, le pojdil!« zavpije uradnik. Primem se za glavo ter vstanem, odhitim iz čakalnice, vtaknem pismo v žep z mislijo, da raje počakam toliko časa, dokler ne dobi trafika zopet znamk. Težko mi je bilo pri sreč. Srečam prijatelja iz mesta, povem mu, kar sem doživel. »Bodi potlačen, prijatelj,« mi pravi, »to še ni najhujše, kar si doživel s to pošto.« Z novomeško pošto sploh ni imeti opravka. Pismo lepo vtakni v skrinjico ter pripusti ga usodi, paketa pa sploh ne oddajaj. Ako prides jutraj, ne gre — pridi popoldne, ako prideš popoldne, si zopet prepzono prišel — zakaj nisi prišel jutraj — tako da nikdar ne ugotiš dotičnemu gospodu. Vprašam pošto direkcijsko v Ljubljani, ali res ni od pomoči proti takemu postopanju? Plačuje naša kmečka para le zato davke, da ne sme niti priporočiti pisma za sina v Ameriko in ne poslati paketa sestradanemu vojaku v Macedonijo? Koliko časa bo še trpelo ravateljstvo take nesposobne ljudi in kdaj jih bo poslalo v zaslužni pokoj? P.

Kranj. Dne 2. t. m. se je vršil tukaj shod klerikalnih gromovnikov. Govoril je veliki tiger dr. Korošec in njegov oproda poslanec Brodar. Tukaj je g. Korošec nastopil v duhovski obleki, čeravno je v Beogradu nosil vedno civilno z lepim nageljčkom. Tako on pojmuje zastopstvo za vse stanovne. Agitacija za ta shod se je vršila po celi Gorenjski, pa vseeno udeležba ni bila tako velika, kakor se ravno v kranjskem srezu hvalijo, da je vse klerikalno, kar živi. Dvorna ljudskega doma je bila polna, eno tretjino pa je bilo nasprotnikov. Saljivci pravijo, da je prišlo največ ljudi zaradi tega, ker je bilo deževno vreme, v gostilnah pa ni bilo prostora. Predsednik shoda je bil zloglasni klerikalni petelin Umnik iz Senčurja. Mogoče njemu poslanec Brodar bolje izpolnjuje svoje obljube, kakor pa drugim, kajti govorili so, da je dal Umniku v plačilo za agitacijo pri prejšnjih državnozborskih volitvah celo kravo. Mogoče bo sedaj tudi kaj dobil. Kot prvi govornik je nastopil g. dr. Korošec in popisoval politično življenje v državi, kot znajo le klerikalci lagati. Pretakal je britke solze za Radičem in Spahom. Govoril je, da so Radiča že tako daleč pripravili, da je najel stanovanje v Beogradu in ravno, ko jim je pšenica šla najbolj v klasje pa so morali demisionirati, ko niso vpeljali še dovolj zakonitosti in poštenja v državno upravo, kar oni tako dobro znajo! Avtonomija in centralizem jim ne parira več. H koncu je začel udrihati tudi po svojem vrednem zavezniku Radiču, katerega je preje povzdigoval v deveta muslimanska nebasa, sedaj pa mu to ne ugaja, ker hoče Radič povsod postaviti svoje liste, pa se boji g. Korošec za svoje tigre. On pravi, da sedanje volitve ne bodo volitve, ampak plebiscit, kdo je Slovenec in kdo ni. Kdor je Slovenec, ta bo volil klerikalno, kdor pa ni, pa nasprotno. Ker je ravno g. Korošec tako zaveden Slovenec, zato pa je prodal vse prejšnje pravice Kramske dežele leta 1918, ko je bil vsemogočni faktor v državi, za skledo leče in par korit za svoje podrepenke. Ko je govoril, da morajo priti močnejši nazaj v Beograd, se je nekdo oglašil, da naj polovico mandatov izbrijejo. Tu se je pokazala klerikalna izobrazba z besedami »vun ga vrzite«, drugi pa »s kolom po njemu«. Tako je njihovo toliko hvalisano izobraževalno delo med ljudstvom. Opojinjal je svoje zveste, naj ne obupajo, če bo mogoče »Domoljub« ustavljen zaradi svojega hujskanja proti državi. Končal je z besedami: »Mi pa ostanemo kakor smo bli.« To ne potrebuje nobenega drugega pojasnila, kajti Jezus je učil: »Po njih delih jih boste spoznali!« Zato naj vse podeželsko ljudstvo voli svojo edino pravo stranko SKS, katera edina zastopa koristi kmetov, obrtnikov in delavcev. V boj za staro pravdo!

Naklo. V nedeljo popoldne je priredil tov. Ažman s tov. Ankeletom pri tov. Španu v Naklem sestanek, ki se je spremenil v krasen shod. Vsa poročila so bila z navdušenjem sprejeta. Za smeh in kratek čas pa je skrbel neki mladi Peter, ki je bil poslan od SLS. Ta je povedal, da je Korošec v Kranju priznal, da ga je polomil. Navdušenje za SLS bilo je velikansko. Izvolil se je krajevni odbor SKS iz sledečih tovarišev: predsednik Tomaž Križnar iz Okroglega; pod-

predsednik Ivan Canker, Naklo; tajnik Franc Korenčan, posestnik, Naklo. Odbor: Valentin Kenda, Naklo; Miha Potokar, Okroglo; Franc Golob, Stružev; Fajfar Andrej, Dolenja vas p. Podbrezje.

Iz Zg. Tuhinja. Minoli petek položili smo k večnemu počitku našega vestnega tovariša Franc Hribarja, po domače Potiska, posestnika iz Zg. Tuhinja. Pred dobrim letom umrla mu je ljubljena žena, po tej izgubi se naš Hribar ni več čutil onega korenjaka, kakor je bil celo vrsto let svojega vzornega gospodarstva. Za našo kmetijsko politiko je bil z dušo in telesom preudan. Mož do pedesetega leta ni bil pri nobeni stranki, ko se je pa ravno takrat ustanovila SKS, je bil kakor nas uči sv. pismo, »glas vpijočega v pušavi« v besedi in dejanju le koristiti revnemu in nevednemu kmečkemu življu. N. v m. p.

Preserje. »Kdor je iz Boga, besedo božjo posluša« pravi sv. evangelij. Pri nas pa žalibog ne moremo besede božje poslušati, ker sedaj, od kar se čuje, da bodo volitve, vsako nedeljo ni drugega slišat s prižnice, kakor liberalizem, kapitalizem, komunizem, socializem itd. Mesto »amen« pa pravi: dalje prihodnjič. Božje besede nema. Boga mi, saj so začele biti že pobožne ženske od Marijine družbe nezadovoljne. Pri nas imamo namreč tudi žensko Marijino družbo ali bolje rečeno »frakelferajn«. Te pravijo, da take pridige niso za adventni čas, ker sedaj se bere evangelij od sv. Janeza v Pušavi, ki pravi: »Pripravite pot gospodu«. Naš g. župnik jo pripravlja pa samo bodočim tigrom. Toda ne bo šlo prav gladko, ker ljudstvo spregleduje zlasti sedaj, od kar so tigre prazne v domovino poslali in ker so šli g. atek po gobe s svojimi obljubami in nakaznicami. Stric Prepeluh so se tudi spomnili na nas, ter so začeli svojega republikanca vsiljevati. Saj sedaj pred prazniki rabimo tako več papirja, ker bo treba kakšno klobaso zaviti, pa ne za strička Prepeluha.

Iska Loka. Pri nas je bila 2. novembra županska volitev. V občinskem odboru imamo 4 pristaše SKS in 3 klerikalce. Za župana je izvoljen tov. Ciber Matija, za svetovalec tov. Anton Žnidaršič in tov. Anton Kumša, vsi odlični naši pristaši. Tudi dne 8. februarja se bo naša občina odločno postavila na stran SKS.

Iz Kranja. Jutrov naročnik Jutru v tolažbo in pomirjenje zaradi težav g. Pucelja, ki jih ono navaja v 277. št. z dne 25. novembra 1924. Merodajni gospodje pri Jutru naj blagovolijo k znanju vzeti, da pri naši SKS ni diktatura Pucelja v praksi za odločitev političnih ali gospodarskih vprašanj, kakor morda v Ljubljani pri Jutrovcih ali SLS-arjih. Vsa predbacivanja v tem članku Jutra tovarišu Pucelju so ničeva, brez vsake prave podlage. Sploh o odločitvi, ali gre SKS v boj pri prihodnjih volitvah sama ali skupno s kako drugo napredno stranko, ni bilo govora ne v Ljubljani in tudi ne pri zemljoradniškem kongresu v Beogradu. To vprašanje se je stavilo na vse okrajne organizacije, da naj iste same o tem odločajo in svoje sklepe pri seji glavnega odbora SKS, ki se je vršil dne 25. nov. 1924, sporoče. Bil sem pri tej seji navzoč kot eden prvih boriteljev pred 30. leti z načelom: Brez črne in bele gospode naj si kmetovalec sam pomaga! Tu so mišljenji advokati in politikujoči maziljenci, ki mečejo nezavednemu kmetškemu ljudstvu pesek v oči, da ne more spregledati svojih nasprotnikov, ki se mu licemerskim potom kažejo kot dobrotniki. Vsa druga inteligenca, ki bi imela srce, pomagati kmetu, rokodelcu, obrtniku po pravični poti, nam je pa dobrodošla, ker smo pod sedanjim in bivšim režimom bili vsi skupaj zatirani. Enoglasna je bila odločitev na seji glavnega odbora dne 25. novembra 1924, da se SKS noče vezati z demokrati, še manj pa s klerikalci za volitve 8. februarja 1925. Kljub temu, da nam demokrati hočejo sugerirati, da bi SKS od njihovega kompromisa imela dobiček, pa vendar naša domača zdrava pamet ne more umeti, da bi iz kompromisa z demokrati, po njih formuli bilo za SKS dvakrat tri = sedem, pač pa dobro vemo, da bi se ta dvakrat tri za nas spremenil v pet —!

Dol pri Ljubljani. Pri nas smo imeli duhovne vaje in je prišel iz Ljubljane frančiškan. Najbolj je udrihal po Društvu kmečkih fantov in deklet. Vsaka hiša bo prokleta, ako sta sin in hčerka v tem društvu, tako je rogovičil. Vprašamo podivjanega frančiškana, kaj mu ni prav na društvu fantov in deklet. Društvo skrbi za dobro vzgojo mladine in opravlja s tem delo, ki se Bogu bolj dopade, kakor pa divjanje politikujočih duhovnikov.

BOHINJSKI KOT.

Vsem somišljenikom in prijateljem pravega kmetijskega pokreta v bohinskem kotu želita vesele božične praznike in veselo ter srečnejše novo leto od letošnjega načelstvu krajevnih organizacij v Bistrici in Srednji vasi.

Kmetijska veselica. Prijatelje kmetijskega pokreta in vse naše somišljenike v bohinskem kotu že danes opozarjamo, da se vrši v nedeljo 4. januarja 1925 v prostorih hotela »Markež« na Bistrici kmetijska veselica z najrazličnejšim zabavnim vspeledom. Podrobni vspeled objavimo prihodnjič.

Erarični jez se popravlja že s polno paro. Tako je prav. Ako smo za to potrebni kredit izposlovali res »samostojneži«, kakor se govori po Bistrici, nam je to čisto všeč; je vsaj enkrat tudi kmetijska beseda kaj zalegla.

Sirarska šola v Bohinju. Z navdušenjem se je šlo svoječasno na delo za ustanovitev tega prepotrebne učnega zavoda, toda raznim klevetnikom napredka se je z njih intrigami posrečilo doseči to, da se je cela akcija za enkrat razblinila. Ker čujemo, da so se nekaterim, ki so bili na ta način zapeljani in ki so zato svoj čas bili proti ustanovitvi take šole, že začele odpirati oči, lahko tudi povemo, da se da še vse popraviti, samo treba iti takoj in s podvojenimi močmi na delo. Pri tem bodi vsem geslo: Sirarska šola spada v Bohinj in nikamor drugam! Postranska stvar je, kje naj stoji, ali na Savici, Bistrici ali v Srednji vasi. Zavod pa bodi dogotavljen že v l. 1925, da se takoj spomladi 1926. že lahko prične z rednim poukom. Še enkrat vsem tistim, ki odločate v tem vprašanju: Na delo, delo, delo, dokler je še čas!

Zastopnik Bohinja v Kmetijski družbi. Kot zastopnik Bohinja v glavnem odboru Kmetijske družbe je bil na zadnjem občnem zboru izvoljen tov. Alton Mencinger in sicer na izrecno željo večine bohinskih kmetijskih podružnic. To v vednost vsem tistim, ki jim ta izvolitev morebiti ni po volji, pa naj so v Bohinju ali izven Bohinja doma.

Z dostavljanjem pošte je križ v bohinskem kotu. Pritožbe glede tega se dan za dnem množe. Vasi Nemški Rovt, Nomenj in Ravne v bistriški občini, vasi Koprivnik, Gorjuše, Studor in Stara Južina v srednjevaški občini radi tega največ trpe. Z njimi zajedno pa trpe enako tudi časopisi, kajti kdo bo naročal časopis, ki ga dobi še-le čez par dni potem, ko je prišel na pošto in ko vse tisto, kar je človeka zanimalo in kar je aktualno, že zdavna več res ni. — Pošto na Ravne n. pr. prinese poštni sel poljubno v eno hišo za celo vas. Tukaj-le jo imaš, pa razdeli jo med sovasčane! Če na ta način pride čez par dni v tvoje roke ali pa sploh ne, kaj mu mar za to. Saj mu poštna uprava ne plača za ta njegov posel niti toliko, kolikor ga stanejo podplati, ki bi jih strgal, če bi vse hiše obredel. Drugod tudi ni boljše. Na Nomenj dobiš pošto, če pošlješ po njo koga na Bistrico. O Koprivniku in Gorjušah rajši molčimo, saj je znailno, da prinese n. pr. poštni sel vse izvode »Kmetovalca« v Srednji vasi načelniku tamošnje podružnice, češ »t'le jih imaš, pa jih porazdeli med svoje člane!« — Tako ne gre naprej! Tudi tukaj je treba napraviti red in ako ga ne napravi drug, ga bo napravil kmet, ki je reda vajen, ki za izvršeno delo vsakega poštno plača, ki sam želi svojega napredka s spopolnovanjem potam samonaobrazbe in potem časopisja in ki odločno odklanja načelo, katero hoče uveljavljati pri svojih stomilijonskih dehodkih poštna uprava, ker zlasti svojim uslužbencem nižje vrste ne plača niti toliko, da bi si mogli privoščiti vsaj vsak dan koruzni podmet in slan krop. Da, tako ne gre naprej, kmetje zahtevamo red in za poštno izvršeno delo poštno plačilo. Kdor si osvoji to edino zdravo in pravilno načelo, mora iti z njim, kdor pa ni za to, naj še nadalje škripaje z zobmi odobrava današnji sistem izkoriščanja trpina s tem, da kot ponižna ovca caplja za svojim črednikom, ki mu je lastni glavna, njegov dobrobit pa deveta briga.

ŠTAJERSKO.

Šmarje pri Jelšah. Kot tajnik okr. odbora SKS za Šmarje pri Jelšah smatram za dolžnost poročati glede sestanka, katerega je sklical bivši tov. g. Drofenik. Sestanek se je vršil dne 3. decembra na Mestinju pri Smehu. Zaupniki SKS so bili potom pismenih povabil poklicani iz sreza Šmarje, Rogatec in Kozje, nekaj tovarišev je prignal Drofenik s seboj, tako je bila udeležba precej obilna. Govor tovariša Drofenika je bil takoj

za spoznati, da ni več na pravi kmetijski podlagi, ker so bili nekateri predlogi demokratskega značaja, katere so predlagali zaupniki demokratskega mišljenja. Odobral je iste predloge bivši Drofenik in z njim tudi tovariši SKS, ker niso takoj spoznali Drofenikovega duha, ki ne sloni več na kmetiski ideji, ampak v nasprotnem taboru. Zvesti tovariši Kozjanci, vsa čast, bili so prvi, ki so spoznali Drofenikovo zahrbtnost, se zgražali nad Drofenikovim zahrbtnim hinavskim početjem in izdajalstvom kmetijskega pokreta. Preprečiti so hoteli sprejetje resolucije, a bili so v manjšini. Živio-klici so odmevali na tovariša Pucelja kot nosilca kandidatne liste tudi na Štajerskem. S ponosom kličemo: Živio zvesti tov. Pucelj, živio kmetiska ideja. Zvestim tovarišem iz Kozje se pridružimo z navdušenjem tudi tovariši iz okraja Šmarje pri Jelšah.

Rogoz pri Mariboru. Na nekaterih shodih in sestankih se je parkrat dogodilo, da je ta ali oni svetoval razmišljati, kakšne koristi bi mogla imeti naša stranka, ako pri volitvah skupno nastopimo z demokrati, češ Vošnjak in Drofenik sta že pristopila kompromisni listi. Smatram za potrebno odkrito in jasno priznati, da naša stranka ne sme slediti vabilu, kakršnemu sta sledila Drofenik in Vošnjak. Vsem, ki so v tem pogledu stavili na mene vprašanje, povem, da dve osebi ne moreta biti in niste stranka. Radi kompromisa odloča strankin odbor, ki se je že izjavil proti Drofeniku in Vošnjaku; a ta dva po mojem mnenju nista sposobna, da zastopata kmečko in podeželsko ljudstvo. — Filip Kisovar.

Središče ob Dravi. V živo je zadel naše demokrate dopis v predzadnjem »Kmetijskem Listu«, tako v živo, kakor more to storiti edino le resnica. Zvijajo se in zavijajo resnico in tepajo okoli sebe, ne menec se za to, če zadenejo pri tem katero dozdej še skupno napredno organizacijo. Glavni namen jim je, da potisnejo v ospredje svoje zasluge. — Namesto, da bi skušali dokazati neresničnost vsaj enega v dopisu navedenih očitkov, ki so imeli namen, izpodbiti njih laži in samohvalo v »Domovini«, so najprej hoteli doseči preklic dopisa, ko pa jim to ni uspelo, pa so počeli besneti v svojih časopisih. Na vse kriplje se trudijo, da bi našli dopisnika, ozir. dopisnike, da lopijo po njih, ker ne morejo resnici do živga. Zelo značilno, ampak bo izpodletelo! Na dolgovezen in puhel članek v »Jutru« ni treba niti odgovarjati, ta se obsodi sam: Lastna hvala, A salonski ton v »Taboru« pa je tako prostišk, da bi se ga sramoval gotovo vsak hlapec, in ta dokazuje, da bode resnica v oči. Ne bi ga mogel napisati nikdo, ki hoče, da se ga smatra olikanim, najbrž ga radi tega tudi »Tabor« ni maral priobčiti celo dolgi teden. Odveč bi bilo, izgubljeni radi njega še več časa in besed, vsak pošten in pameten človek je že s studom obsodil. Odgovorjajte, gospoda demokrati, na stvaren članek stvarno! Ovržite neresničnost vsaj ene točke! Edino, kar bi imeli v ohrambo, bi bilo, da ste se potegovali za najvažnejši osek občinske uprave, pa še tam ste delali neresno. Izvolili ste namreč za občinskega svetovaleca in preds. gospodarskog-finanč. odseka osebo, ki ni zmogla po zakonu opravljati nobene teh funkcij, ker je v najbližjem sorodstvu z županom. Ali ste storili to mogoče hoté? Kdor čita pazljivo članek v »Taboru«, bi vam mogel celo to prisoditi. Na pot, katero ste ubrali, vam ne bomo sledili, tudi vašega — demokratskega — tona ne bomo rabili, bilo bi nas sram. Pokazati pa hočemo ljudstvu, kako vodi borbo kmet za svoje pravice in kakih sredstev se poslužujete vi, da si ohranite, oziroma pridobite nadvlado nad nim silej naroda, od katerega živite. Kjer gre zlahka, tam sladke besede, nerazsodni masi demagogija in podkupovanje (pa četudi samo časa vina), kjer pa niti to nima uspeha, pa vam še preostane nasilje, to so vaše sredstva. Ali s tem ne boste ubili kmetške misli, ne v Središču in ne drugod, pa če je to še tako vroča vaša želja. Kdor ima oči, da vidi, vas je že davno spregledal, drugim pa se bodo oči že še odprle. Če hočete razpravljati z nami stvarno, smo vam vedno na razpolago, nam ne bo to v škodo. Za vse drugo pa kuhaite svojo jezo, zaničevanje itd. še v naprej, samo pazite, da vam ne škodi, kakor tudi ne bo središkemu kmetu.

Kozjanski okraj. Klerikalci prirejajo po okraju zaupne sestanke po vaseh in na teh sestankih govore: Nam in Radiču je vlada Pašiča prepovedala javne shode, dovoljeni so nam samo sestanki. Radič bo imel 5 do 70.000 močno rusko armado, s ka-

tero bo marširal proti Beogradu. Samostojneji nastopajo pri volitvah sami, ko bodo pa izvoljeni se bodo pridružili Pašiću itd.

Vse to je gola laž, kazati se hočejo, kako so zatirani, ker ne smejo prirediti shodov, boje se pa svojih lastnih ljudi, ker so jih lansko leto tako pošteno prevarali s svojimi obljubami pred volitvami. Z Radićevo vojsko jih strašijo zato, ker se narod še boji vojske, da ja ne bi zbežali iz njihovega tabora. Samostojneji se pa ne bodo bratili s Pašićem zato, ker on spada v mešč. stranke, isto kakor g. Korošec, in onadva se bosta gotovo prva pobratila.

Dolžnost vsakega našega pristaša je, da pouči svoje sosede o vseh teh lažeh, da jim ne bodo nasledili na limanice.

Koprivnica. Lansko leto pred volitvami smo imeli tukaj misijon, s tem misijonom, kateri je trajal eden teden, so takrat klerikalci veliko pridobili. Misijonarji so v spovednici

pridno agitirali za SLS, pa ne samo za kroglice, ampak tudi za Slovenskega gospodarja. Bil je mlad misijonar, kateri je vprašal vsakega moškega, če ima toliko in toliko dinarjev, če je že naročen na kak katoliški list, da naj pove svoje ime. No in glej prihodnji petek je kar deževalo na Koprivniški pošti Gospodarjev, pa ne samo Slovenskih gospodarjev, bile so tudi zraven položnice za poravnavo naročnine za celoletno in verni katolici, ker jim ni dal drugače odveze, da so obljubili, so tudi vplačali naročnino, čeravno ne vsi.

Ker so zlorabljali cerkev, prižnico in spovednico, takorekoč svetinje naroda, ker so goljufali z božjimi reči, ravno tako zlorabljajo vas volilce, da polnite njihovo nikdar polno bismo in pripomagate z vašimi kroglicami do korit. Dobro premislite kam se boste sedaj odločili, da se ne boste prevarali, kakor zadnjikrat. Edini izhod je samo Samostojna kmetijska lista.

Razpis božičnih in novoletnih tekmovalnih nagrad naročnikom „Kmetijskega lista“ za leto 1925 v skupni vrednosti 50.000 K.

Prva nagrada je 150 kg sladkorja, vrednost	9000 K,
druga nagrada je 50 kg kave, vrednost	8000 K,
tretja nagrada je 200 kg moke št. 0, vrednost	4800 K,
četrti nagrada je 100 kg riža, vrednost	3400 K,
peta nagrada je 100 kg soli, vrednost	1200 K.

Poleg navedenega je razpisanih še 95 krasnih nagrad, katere obstoje iz najrazličnejših predmetov, kakor: orodja, strojev, raznega volnenega in svilenega blaga za moške in ženske obleke, žepnih in zapestnih ur, verižic, zlatih uhanov, mila posode za kuhinjo itd., itd.

Tekmovalne številke se dobijo brezplačno.

TEKMOVALNI POGOJI SO:

DO TEKME IMAJO PRAVICO vsi stari in novi naročniki »Kmetijskega lista« brez izjeme, ki plačajo naročnino za leto 1925. v znesku 30 dinarjev do dne 20. januarja 1925.

ONI NAROČNIKI, ki dolgujejo na naročnini za leto 1924, morajo poleg naročnine za leto 1925. poravnati tudi dolg, drugače se jim tekmovalne številke ne bodo dale.

NOVI NAROČNIKI dobijo brezplačno letošnje številke »Kmetijskega lista«, ki bodo se šlele od dneva prejema naročnine, namenjene za leto 1925.

NAROČNINO »Kmet. list« za leto 1925 smo povišali od 25 na 30 Din. vsled tega, ker nameravamo za čas volitev z dvakratno izdajo na teden.

VSAK NAROČNIK, ki bo plačal naročnino do navedenega roka, bodisi osebno ali potomo poštno položnico, dobi pri upravi tekmovalno številko, katero naj pazno shrani do časa izrebanja.

POVERJENIKI »Kmetijskega lista« na delu, ki naročajo list skupno za eno ali več vasi, dobe tekmovalne številke za vse poslane stare in nove naročnike skupaj.

VSAK POSAMEZNIK, kdor pošlje pet novih plačanih celoletnih naročnikov, dobi za nagrado eno tekmovalno številko.

ZREBANJE določenih nagrad bo v sredo, dne 28. januarja 1925 po za to določeni komisiji. Vsak imejtelj številke se lahko izrebanja osebno udeleži.

UPRAVNIŠTVO »KMETIJSKEGA LISTA«

NAROČNIKI »KMETIJSKEGA LISTA« POZOR!

Današnji številki smo priložili položnice vsem enj. naročnikom v svrhu plačila naročnine za leto 1925.

One enj. naročnike, ki so naročnino za leto 1925. že vnaprej plačali, pa prosimo, da porabi položnico za pridobitev navedga naročnika.

Vsi oni naročniki, ki bodo poslali naročnino za celo leto pravočasno, dobe poleg »Kmetijskega lista« tudi tekmovalno srečko.

Tekmovalne številke se dopošljejo, čim je iz enega kraja več naročnikov, ker je treba štediti tudi s poštninami.

Razno.

IZ DZUNGLE NASIH TIGROV.

Storija začenja kakor znana pesem o sv. Valentinu in njegovem bratu Peregrinu in se je tudi ta v obližu izvršila.

Gospod Lebinger in gospod Erjave sta dobila apetit na mandat Narodne Skupščine.

»Če je vsak lahko, ki ga naša stranka postavi, zakaj bi midva ne.«

Tako sta se dogovorila in uloge razdelila. Valentin Lebinger je vzel zaupnika v Litiji, Peregrin Erjave pa v Višnji gori. Ali rafinirano! Litijski Valentin je agitiral samo za Erjavca, višnjegorski Peregrin pa samo za Lebingerja. Tako sta upala, da spravita drug drugega na varno. Gospodje v Ljubljani pa so v višjem razsvetljenju odločili ta mandat — če bo — za gospoda Kremžarja. In oba sveta brata — kandidata sta se obrisala. Ali se nista dala! Eden je bil zato že izstopil iz stranke, drugi je to prijavil.

Zadeva pa je že poravnana. Litijski Valentin je sedel za mizo, pa napisal dekanu ganljivo pismo, kjer se skesano vrača v pravoverne vrste, ker je izprevidel, da so ga »narodnjaši« hoteli samo kupiti. V tajništvo SLS sedaj strokovnjaki študirajo ali je vzrok resnična morala ali pa preizkušnja postavljena ponudba novih gospodarjev.

Klerikalni zaupnik vpraša po poti klerikalnega kandidata, kaj namerava po volitvah, ko se je vsa dosedanja koncepcija podrla.

In začudenemu zaupniku odgovori kandidat čisto mirno:

»I — kaj, v vlado moramo za vsako ceno in v vsako vlado. Blamirali smo se že do kosti in sedaj ni drugega

izhoda, kakor zopet potiv vlado. In če nam druga ne preostane, moramo po volitvah tudi v Pašićevo vlado.«

Klerikalnemu zaupniku je odgovor zmanjkalo sape...

Samostojnež si izposodi v vlaku »Slovenca« od klerikalca in čita: Nova slika dr. Jan. Ev. Kreka in tam stoječe besede Jugoslaviji »Obrnimo svoj pogled ne na mrzli, pusti sever, temveč na solnični jug, kjer citrone in oranže cveto, tam je naša domovina in bodočnost.«

»Vidiš, — nadaljuje Samostojnež — kaj vas je Krek učil, vi pa tako govorite o Beogradu!«

»Že dobro, ali mi stvar drugače razumemo. Oranže in citrone cveto vendar v Italiji in tam je — Rim.«

Ko je Pucelj vložil upit na takratnega ministra Sušnika zaradi postajališča v Notranjih Gorah, seveda ni dal odgovora, pač pa je o tem obvestil atka. In kakor je pri klerikalnih sleparijah v navadi, je atek brž vzel meter, se napotil v Notranje Gorice in pričel meriti, meriti... ne čevlje... nego meriti postajo...

Zdaj, ko Sušnik ni dal za stvar nič denarja in vse v Beogradu še počiva, atek pa so za vekomaj odzгани, bodo poslali za Božičnega gospodu Sušniku svoj inženirski »pošet«.

ZBOR PRISTASEV SKS V BREZICAH

bo v torek, dne 30. decembra ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Pristop ima vsak pristaš SKS iz breziškega okraja. Na zboru poroča o volitvah tov. posl. Pucelj. Na dnevnem redu je tudi volitev okrajnega odbora in postavitev kandidata za volitve v Narodno skupščino.

Dopisniku v »Kmetijskem listu« z dne 18. decembra t. l. pod naslovom: »Sama sta se obsodila«. Ker ste v dopisu pavšalno obdolžili »celo vrsto« teh boljših (menda strankarjev?) iz Stajerske, ki so se po Vaši trditvi pulili za nosilca liste ob zadnjih državnoborskih volitvah in potem »razsrdili« ter iz jeze pustili stranko »propadati«... so vsled svoje delamrznosti ozir. častilakomnosti... itd., in ker me je danes že nešteto tovarišev povpraševalo ironično: »si li Ti tudi med onimi, ki ste se pulili itd., prosim vljudo, da izven Drole in v Vošnjaka, katera ste že tam imenovali, točno z imeni navedete vse one osebe, ki so se na zgoraj, od Vas popisani, način ponašale in pregrešile. Zraven prosim tudi za Vaš podpis. Globoko, dne 21. decembra 1924. — Ivan Urek.

V Zg. Šiški je bil ponovno izvoljen za župana naš odlični pristaš tov. Andrej Perko.

»Kmetijski koledar« za l. 1925. se narača pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Janez Trdinova ulica št. 8. Stane mehko vezan 10 Din, trdo vezan 15 Din.

Vsi somišljeniki porabite prihodnje dneve za pridobivanje novih naročnikov za »Kmetijski koledar«.

Strašna nesreča na lovu. V občini St. Rupert nad Laškimi sta se dne 10. t. m. na lovu zgizla psa tovarišev Freceja in Jožeta Deželaka. Slednji ju je šel pomirjevati, pri tem pa se je obesil puškin petelin psu na ovratnico in se je dvignil v toliko, da se je puška sprožila in Deželaku prestrelila desno roko nad laktom. Tov. Freceja ga je obvezal, tov. Bezgovšek ga pa je takoj odpeljal v celjsko bolnico. Vsled zastrupljenja krvi so mu 16. t. m. morali odrezati roko, da mu rešijo življenje. Ljubljenemu tovarišu naše sožalje nad strašno nesrečo, ki ga je zadela. — Fran Tovornik, Sv. Lenart, Laško.

Parkelj povzročil smrt dečka. V Arčih pri Brezicah je parkelj strasil otroke. Neki devetletni deček se ga je tako prestrašil, da ga je prijel krč, kateremu je naslednjega dne sledila kap, ki je povzročila dečkovo smrt.

Novorojenček med smetmi. Hišnica v neki hiši v Trstu je te dni našla med smetmi v zaboji na dvorišču večji omet. Odvije in vidi truplo novorojenčka, ki je bil po zdravniški sodbi star sedem mesecev.

POROTE.

Maribor, 9. dec. Železniški delavec France Križan in tesarski pomočnik Vinko Borovnik iz Tezna sta radi železniških tatvin obsojena vsak na tri leta težke ječe. Isti dan je bila Justina Šuman, posestnikova hči pri Sv. Rupertu, pred poroto, ker je svoje dete takoj po porodu na zverinski način usmrtila. Dobila je samo tri leta težke ječe.

Maribor, 10. dec. Andrej Korošec iz Sv. Barbare v Haložah se je 13. julija vračal iz Avstrije. V Egenbergu je našel Vinko Rotmana, ki se je tudi odpravil v Jugoslavijo. V gozdu pri Sv. Juriju ob Pesnici je Korošec Rotmana napadel, ga večkrat udaril s palico po glavi in mu vzel listino, v kateri je bilo 80.000 avstrijskih kron (700 Din). Dobil je osem let težke ječe.

Maribor, 14. dec. 97letni Franc Puntigam iz Lahoncev je l. 1923. izročil svoje posvetbo Barbari Benko, ta pa svoji hčerki. Izgovoril si je dosmrtno gospodarstvo in užitek. Mlada Benko pa ni hotela dolgo čakati na smrt starega Puntigama, zato je pregovorila svojega brata Jožeta, da starčka spravi s sveta. Jožef je 97letnega starčka ustrelil. Jožef Benko je bil obsojen na smrt, Barbara Benko, njegova sestra, pa na 12 let težke ječe.

Maribor, 12. dec. Obtožena sta Emerik Braunsberger, rojen l. 1865. v Cankovi v Prekmurju, pristojen v Podovo, oženjeni konjač, in Roza Lašičeva, rojena l. 1880. v Račjem, omožena posestnica tamkaj, prvi da je v noči 4. sept. zažgal gospodarsko poslopje Roze Lašičeve, druga pa, da ga je k temu dejanju nagovorila. Roza Lašičeva je bila lastnica hiše in z njo združenega gospodarskega poslopja samo do polovice, lastnik druge polovice je bil njen mož Stefan. Hiša sta imela oddano v najem, gospodarsko poslopje pa sta sama rabila. To poslopje, že precej staro in v razpadu, je bilo prvotno zavarovano na 53.000 kron, letos spomladi pa je Roza Lašičeva zvišala pri zavarovalni družbi »Jugoslaviji« zavarovalnino na 125.000 Din, povrh je pa zavarovala še seno, slamo, vozove in druge premičnine za 50.000 Din. Emerik Braunsberger je bil obsojen na 4 leta, Lašičeva pa na tri leta težke ječe.

Maribor, 15. dec. Radi uboja Maksi Mlakarja v Mostečnem so bili obsojeni: Jakob Teržan na 4, Edvard Pšeničnik na 3 in France Šoba na poldrugo leto težke ječe. Isti dan je bil Vincenc Knuplš iz Slov. Gorice obsojen radi bratomora na šest let težke ječe.

Maribor, 16. dec. Alojziju Košaku so nekateri ljudje obljubili podpisati menico za 192.000 K. V svoji neprevidnosti so menico podpisali, predno je bil znesek vpisan. Košak je na to šel in vpisal na menico 192.000 Din namesto 192.000 K. Dobil je dve leti težke ječe.

Prijetne vesti za revmatike.

Pred dvema leti je izumel mladi ruski zdravnik in bakteriolog dr. Rahlevjev zdravilo proti vsem vrstam revmatizma, katero je po njegovih sestavinah nazval Radio-Balsamica. Z uporabljanjem tega zdravila pri bolnikih, obolenih na revmatizmu protinu in revmatičnem išijas, so se dosegli neverjetni uspehi, tako da je Radio-Balsamica priznana od vseh medicinskih avtoritet Evrope kot edino in najuspešnejše sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. Zdravilo se uporablja z mazanjem, deluje jako hitro, ne da bi škodovalo srcu ali puščalo kake posledice na koži ali v organizmu. — Naše ljudstvo trpi po svetovni vojni mnogo na revmatizmu, zato ima sedaj tudi najtežji revmatičar priloiko, da se z dvema ali tremi steklenicami tega zdravila popolnoma pozdravi. Za izdelavo in prodajo tega zdravila je otvorjen Laboratorij Radio-Balsamica, Beograd, Kosovska ul. 43.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so

IOSIP PETELINC-a

LIJUBLJANA

(blizu Pašernega spomenika ob Ljubljani)

znamke GRITZNER in ADLER za ročbinsko, obrtno in industrijsko rabo

v vseh opremlah, najmanj: cone, 10 letna garancija.

Pouch v vazonju, krpam, perila in nogavic dobe kupo strojev brezplačno.

Istotam igle, olja, posamezni deli za stroje in kolesa. Sprejemamo tudi popravila.

ILIRSKA POSOJILNICA

r. z. o. o.

LIJUBLJANA, Kralja Petra trg 8

sprejema

hranilne vloge po 8% do 12%.

Jamstvo za vloge čez Din 1.000.000.—

POPOLNOMA VARNO NA LOŽEN DENARI

Gospodarstvo.

MLEKARSTVO V GOSPODINJSTVU

V zadnjih mesecih so pričele cene mleka po mlekarnah občutno padati. Kjer naše bohinske sirarne še obrabnavajo mleko po 10—12 K žlički (ne računaje skuto in siratko, ki se vračata članom brezplačno), je mleko v drugih mlekarnah ponekod padlo že na 6 K kosmatih (brez kakšnega vračila odpadkov). Naravno je, da si kmetovalci skušajo sami pomagati, — vendar je tu treba previdnosti, da bo samopomoč pravilna in trajna.

Najboljša oblika mlekarstva je zadruga, toda taka, da ima prvo in zadnjo besedo kmet sam, kakor je to primer že od vsega početka pri sirarnah v Bohinju. Iste ne potrebujejo nobenega inteligenta, čeprav ima vsaka milijonski denarni promet, vse opravijo preprosti kmetje sami. Glavna razlika med njimi in zadrugami vzorca Ljubljane pa je ta, da si razdeljujejo vedno ves denar, kolikor ga predsednik prejme za prodane izdelke; poznajo le žive rezervne zaklade, to so člani-mlekodajalci in le žive posojilnice, to so člani-mlekodajalci. Vsled novih, po vojni nastalih razmer, ko ni v hranilnicah in posojilnicah več denarja v izobilju, kakor pred vojno, marveč vlada vedno pomanjkanje gotovine se bo moralo poprijeti bohinskega načina gospodarjenja vse naše zadržno mlekarstvo, — pri čemer naj pripomnim, da po bohinskem gospodarstvu tudi vse švicarske in vse danske zadrzne mlekarnice in

sicer tako vsaka posamezna mlekarna, kakor velike zadrzne eksportne centrale sira in masla.

Kjer zadržno mlekarstvo ni močje — takih primerov bo pri nas zelo malo — se mora z njim umno pečati gospodinja. Svetovno najfinješe mehke sire (Camembert, de Brie) izdelujejo francoske gospodinjice; svetovno najtrpežnejše sire (Edamske kroglice) napravljajo holandski kmetje in ga pripeljejo na semenj cele čolne, da ga eksporterji pokupijo in razpošljejo po vsem svetu kot sir za trgovsko in vojno mornarico, ter tropične (vroče) kraje. Tudi bodočnost mlekarstva naših gospodinj leži v sirarstvu, mogel bi reči, da celo v edamskih kroglih kot sir, kateremu vsaka stanovanska soba more služiti za klet, — toda vedno je dati prednost zadržnemu mlekarstvu. Ampak, kako naučiti se izdelovati sir? Potrebna je mlekarska šola s krajšimi tečaji za gospodinjinsko mlekarstvo, zraven daljših za osebe, ki naj bo zaposlene v mlekarstvu kot industriji (zadržni ali obrtni). Mogle bi pa temu vprašanju posvetiti več pozornosti tudi gospodinjinske šole in gospodinjinski tečaji.

Izdelovanje presnega masla v gospodinjstvu je pri nas zelo podrejena pomena. Za izvoz po primernih cenah gospodinjinsko pr. maslo navadno ni; ima odjemalce samo doma v gospodinjstvu in na krajevnih trgih, — toda naše potrebe so kmalu nasičene, kadar nismo vajeni uživati presno maslo v toliki izmeri, kakor severni, germanski narodi. Iz tega vzroka tudi nimajo mlečni posnemalniki za naše gospodinjice pomena; čez leto dni najdemo večino takih strojev spravljenih v podstrešju ali še porabnih ali pa že pokvarjenih, — čim izgubi novost svojo privlačnost, uvidi gospodinja, da je bil stari način mlekaranja bolj pripraven in bolj donosen, ter se k istemu povrne. Če znam s strojem tako ravhati in gospodariti, kakor v to izučen mlekark (glej knjigo Peve, Mlekarkstvo s črticami o živinoreji, knjigarna Kleinmayr & Bamberg), tedaj res dobim 10—25% več presnega masla, kakor pri posnemanju v latvecih (skledah); če pa tega ne znam, dobim presnega masla manj, le okus je boljši. Najboljše je — kjer ni močje — zadržno mlekarstvo — posnemati mleko v plitvih lesenih, pločevinastih ali lončenih skledah (latvecih) na hladnem zraku ali v visokih pločevinastih posodah v mrzli vodi, toda smetano vsikdar posneti že, ko je mleko še sladko. Če dobro delam, bo presnega masla po starem načinu le za neznatno spoznanje manj kakor pri posnemalniku, okus finejši in trpežnost boljša, kakor od posnemalnika; posneto mleko je še sladko in porabno za teleta, še bolj pa za sladke sir, — ker je posneto mleko od posnemalnika za sledek sir prav slab porabno (tudi o tem najdeš podrobnosti v goričenjeni knjigi).

Ni vse novo tudi dobri! Glede posnemalnikov za gospodinjstvo le priporočam: ne razmetavajte denarja — v 99th od 100 primerov bo naredil prav, kdor bo ta nasvet poslušal.

Anton Peve.

JESENSKA (ZIMSKA) PRAHA.

Naši gospodarji imajo hvalavredno navado, ako le čas in vreme dopušča, sprasiti zemljo ali napraviti jesensko praho. Uvidevajo sami — brez, da bi sicer o tem kaj več slišali — kako dobro stori taka praha, osobito, če nastopi za njo suha, ostra zima. Koliko lažje je delo, posebno pri težki ali ilovnati zemlji, ako je dobro uspela praha.

Jesenska praha izvaja se na njihovih predelih, ki so bili čez leto močje v celini (v odpočitku), na deteljistihih, strniščih; dobro pa je preorati tudi njive, na katerih so bili strnišni sadeži. Praviloma morala bi se strnišča takoj po žetvi plitvo preorati. S tem obvarujemo v izdatni meri vlogo v zemlji (prekinemo kapilarnost), uničujemo plevel; veliko lažje pa tako zemljo tudi jeseni globoko preorati. Jesenska praha bodi globoka! Taka zemlja vpije in tudi obdrži veliko vode, katera v teku zime v zmraznem stanju z veliko močjo drobi in rahlja zemljo. Dalje ima v tako zemljo prost dostop zrak — važen činitelj pri razkrojanju zemlje, kisik zraka zopet neobhodno potrebujejo naši dobri pomagači — razni zemeljski bakteriji, skratka: z globokim oranjem zboljšujemo vsestransko zemljo, uničujemo plevel ter zatiramo razne rastlinske škodljivce.

V zvezi s praho prevažno je torej poglabljanje zemlje, kajti z enoličnim oranjem ostaja spodaj pod brazdo vedno trda, neprodana mrtva plast zemlje, v katero le stežka prodirajo korenine in tudi sicer ne naj-

dejo pogojev za nadaljnji njih razvoj. Naj bi se to poglobljevanje zemlje izvajalo vsaj vsako drugo, tretje leto, da se tako ne izvrže na površje nenkrat preveč mrtvice; tako nam čez zimo ta zemlja dobro prezebe. Prihodnje leto naj pridejo na take globoko orane njive na vrsto razne okopavnine, ki so v stanu krpiti hrano in iz spodaj vrženih boljših zemeljskih plasti. — To poglobljevanje zemlje odpadlo bi seveda pri uporabi podzemnih plugov ali podričev.

Rahljajmo pa — ako nam le količjak mogoče — zemljo tudi po vrtovih, sadovnjakih i. t. d.; naš trud bo obilo poplačen. Posavec.

Kako se godi našim delavcem na Francoskem. O tem čitamo v listih sledeče poročilo: »Čenjene čitatelje bo gotovo zanimalo, kako se godi Slovincem, ki so odšli v Francijo s transportom. Pojasnila, katera nam je dal dr. D., so ostala samo na papirju. Zasluzek (šilt) je tak, da se z njim komaj preživi. Dnevno dobimo 15 frankov, hrana pa stane 8 do 9 frankov in je tako slaba, da bi bili tudi prosjaki z njo nezadovoljni. Akordno delo prinese 20 do 28 frankov, a je tako težko, da kaj takega v Jugoslaviji sploh nismo poznali. Vsi,

ki smo prišli s transportom, smo primorani ostati pri podjetju, kamor nas je poslala borza dela, toliko časa, za kolikor smo podpisali pogodbo. Slovinci opravljamo najnavadnejša dela, za lažja dela so namreč na prvem mestu Francozi. Kdor pa hoče odpotovati, mu izda podjetje tako potrdilo, da ne dobi pri nobeni drugi tvrdki dela. V Franciji namreč ni tako, kakor pri nas doma, kjer se kvalificirani inozemci bolje upoštevajo kakor domačini. Veliko nas je že, ki komaj čakamo, da se vrnemo v domovino in pridemo zopet do zaslužka, ki smo ga imeli. Le žal, da nimamo toliko denarja, da bi se mogli vrniti. Delavci, zavedajte se in držite se zakona o zaščiti delavstva, ki ga imate, kajti v Franciji ga ne poznamo, čeprav ga imamo. V organizacijah pa so voditelji desna roka podjetnikov. Francijo smo si popolnoma drugače predstavljali kot je v resnici. Iz tega poročila sledi, da morajo naši rojaki, ki žele iskati kruha na Francoskem, biti zelo previdni.

Izvoz lesa v oktobru 1924 znaša nad 15.000 vagonov v skupni vrednosti od 159 milijonov dinarjev. Največ lesa je šlo v Italijo, nekaj pa na Francosko in Madžarsko.

Izvoz jaje v mesecu oktobru t. l.

znaša 145 vagonov v vrednosti 46 milijonov dinarjev. Največ jaje se je izvozilo v Švico in v Avstrijo.

Izvoz hmelja znaša v oktobru t. l. 48 vagonov v vrednosti 35 milijonov dinarjev. Izvažal se je na Češko, v Nemčijo in v Avstrijo, male količine tudi drugam.

Za izvoz imamo v Jugoslaviji skoraj izključno le kmetijske pridelke. Ker je od izvoza odvisno naše blagostanje, se po tem lepo vidi, kako velike važnosti je pri nas kmetijstvo. Vse je pravzaprav odvisno od kmetovega dela, od kmetove pridelnosti. Številke izvoza to najlepše potrjujejo, med tem ko nam vladajoča gospoda tega noče in noče priznati.

Mednarodna razstava dekorativne umetnosti in industrije v Parizu leta 1925. Z ozirom na mednarodno, kulturno manifestacijo, katera bo trajala od aprila do novembra meseca 1925. leta, je naša kraljevska vlada sklenila, da se tudi naša država udeleži te važne razstave. Radi tega naprošajo se vsi zainteresirani razstavljalci, zasebniki, privatne in državne industrije, da prijave kr. poslanstvu v Parizu, kaj in v kateri količini nameravajo razstaviti. Priporoča se, da se po možnosti pošljejo tudi slike

ozir. fotografije stvari, ki se mislijo razstaviti. Kr. poslanstvo se stavlja vsem zainteresiranim v državi in v inozemstvu na razpolago za vse potrebne informacije. — Kraljevski poslanik v Parizu Dr. M. Spalajkovič.

Koruzno banko hočejo ustanoviti v Vojvodini. Kdor bi potreboval posojilo, bi zastavil koruzo, a obresti bi plačeval istotako s koruzo.

Iz Maribora poročajo, da se strahovito množe dražbe posestev. Ko pa pride na prodaje, običajno ni nobenih kupcev, ker ljudje nimajo razpoložljivega denarja. Razun tega so takse tako ogromne, da to istotako odganja kupce. Vse skupaj pa je lep dokaz za to, v kakšnih težkih razmerah ljudstvo živi.

Trte cepjenke, ameriške korenjake in ključe bo oddajala direkcija drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru za prihodnjo spomladno sajenje: 1. cepljene trte komad po Din 1.50 (laški rizling, šipon ali moslavec, rizling, silvanec, beli burgundec, žlahtina in nekaj vrst namizno grozdje); 2. ameriške korenjake, komad po Din 0.25 (solonix x riparija 1916, riparija portalis, riparija x berlandieri Teleki, rupestris št. 9) in 3. ameriške ključe komad po Din 0.10 (istih vrst kot ko-

renjake). Te cene se razumejo brez pakovanja franko skladišče. Naročila morajo biti uradno potrjena od dotičnega županstva, da rabi naročnik sadike za lastni nasad. Prednost imajo siromašnejši vinarji iz mariborske okolice, potem iz Mariborske oblasti sploh in pa tisti, ki so člani Zveze vinogradarjev ali Sadjarskega in vrtarskega društva. Naročila sprejema imenovana direkcija najdalje do 20. januarja 1925.

Nova knjiga.

Kuharske bukvice za kmetke žene in dekleta je naslov drobni knjižici, ki jo je izdala Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani. Knjižica vsebuje vsa najpotrebnejša navodila za kuhanje raznih jedi, ki jih lahko pripravi brez posebnih težav vsaka kmetka gospodinja. Pisatelj se je oziral edino le na kmetke razmere, kar je vse hvale vredno in zato je knjižica lahko umljiva. 100 jedi je popolnoma dovolj za kmetko hišo, če pomislimo, da so gospodinjje zaposlene tudi z drugim delom in ne samo s kuhanjem, kakor kuharice po mestih. Cena je tako nizka, da si jo lahko kupi vsaka šolarica.

Kmetje in kmetice! Kupite in podpirajte samo one trgovce, ki v našem listu inserirajo: Kdor nas podpira, podpirajmo mi njega!

Izšla je
Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni.

Velika Pratika je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bli najbolj vpoštevan že od naših pradedov. — Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini. — Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednjih
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg št. 12.

Prometni zavod za premog
D. D. V LJUBLJANI

prodaja premog
IZ SLOVENSkih PREMogOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
INOZEMSKI PREMog IN KOKS
vse vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

NASLOV:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta št. 15/II.

„JUGOMETALIJA“, Ljubljana

izdeluje
vse vrste bakrenih
kotlov, nadalje vseh
vrst kleparska,
ključavničarska in
vodovodno-inštalacijska dela.
Znižane cene.
Točna in solidna
postrežba.
Kolodvorska ul. 18.

1 meter domačega platna

da tovarna ŠINKOVEC, Grosuplje, za
2 kg prediva ali 14 kg godenega ozi-
roma 20 kg surovega lanišča.

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji
„VRT“, Džamonja in drugovi,
družba z ome. zav., Maribor.
Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves (cepor) v najplemenitejših vrstah in v vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme selenjave, cvetja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno ukrasno grmovje in dreve imamo. Zahtevajte cenike! celo leto. Zahtevajte cenike!

PORTLAND-cement

iz »Splita«
najboljše kakovosti
in po najnižji ceni
v zalogi pri
„EKO-NOM“
kolodvorska ulica št. 7.
Za kakovost cementa prevzame tovarna popolno odgovornost.

Prve novosti pomladanskega in letnega blaga

Prepričajte se pred nakupom!

Da se dobi dobro in trpežno
blago in vseh drugih
potrebščin samo

Češki
izdelek

pri

Češniku
Ljubljana - Lingarjeva ulica.
Opozarjam šivilje in krojače!
neveste in žene pri nakupu
opreme (ballša)
Vse po znano nizki ceni!
Postrežba strogo
solidna!

Lasni izdelki odelj - - - - Konjski koč i. t. d.

SALONIT

se izdeluje v vseh poljubnih
dimenzijah in barvah.

Doletno jamstvo jamči za izborne kakovost.

SALONIT

Je za pokrivanje streh in izoliranje sten
proti vlagi najboljši material sedanosti,
kateri se uporablja širom cele Evrope. —
Proračune, kataloge, cenike in navodila po-
šilja brezplačno: »Split« d. d. za cement
Portland, Ljubljana.

Dioničko društvo

preje: Škodini zavodi v Pznu

Zagreb

Martićeva ulica 15/IX.
Telefon št. 20—50.

Dobavlja:
separatorji za
mleko, Libella

45—400 litrov, ro-
čni in strojni pogon;

kante
za odpremo mleka,
vsakovrstne in v
vsaki veličini;

parne
avtomobile
(Škoda Sentinel).

Promptna odprema iz skladišča v Zagrebu. Iščete se zastopniki za separatorje in kante. Ponudbe in prospekte pošiljamo na zahtevo brezplačno.

ve odlašaj!

zamenjati laneno predivo ali
pustiti skati prejo v lepo do-
mače platno. Tudi iz spre-
lene volne lahko dobiš
močno sukno ali pa raševino
v tkalnici »KROSNAC, Ljub-
ljana, Zrinjskega cesta št. 6.

Obvestilo.

Zadruga „PANONIA“
v Mariboru

javlja, da g. Peter Kureš,
Moškancji, ni več nje za-
stopnik ali nakupovalec.

Kmetijski
pod

skoraj nov, z cementno ope-
ko krit, se zelo ceno proda.
Več se izve pri: L. Rebolj
v Kranju.

LIUBLJANSKA POSOJILNICA r. z. z o. z.

V NOVOPREUREJENIH PROSTORIH

MESTNI TRG št. 6 V LJUBLJANI MESTNI TRG št. 6

obrestuje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.
Sprejema v inkaso fakture in esije terjatev.
Posojila daje proti popolni varnosti na vključbo proti poročilu in proti zastavi.

VITEL (gepel)

dobro ohran-
jen, skoro
nov, se po
zelo ugodni
ceni proda.
Naslov se iz-
ve pri upravi
Kmet. lista.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelin,

Ljubljana

(blizu Prešernovega spome-
nika ob Ljubljani.)

NAJCBENEJSI NAKUP

ogavic, žepnih robcov,
brisalk, klot, belega in
rjavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov,
žlic, vilic, sprehajalnih
palic, nahrbtnikov, po-
trebščin za šivilje, kro-
jače, čevljarje, sedlarje
in brivce, škarje za kro-
jače, šivilje in za obre-
zovanje trt. Na veliko
in malo.

Naročajte
Kmetijski
koledar

za leto 1925.

AGRARNI BIRO

Dipl. agr. A. JAMNIK,
Ljubljana

Selenburgova ul. 7, I. nadst.
(hiša Jadranske banke).

Strokovni nasveti, preskrbo-
vanje vseh kmet. potrebščin,
strojev, gnojil itd., najbolj
in edino varno zagajeno
glede dobrote ter izvirnosti
in brezpopojne ceneje ket
kjerkoli (po tovarniških ce-
nah), pomoč pri vnovčevanju
kmetijskih proizvodov. —
Posredovanje pri nakupu
zemljišč in drugih nepre-
mičnin. Posredovanje pri
iskanju kreditov — Turbine
na veter, brzovalne napre-
ve, žitočistilni in odbiralni
stroji, sredstva za osuševa-
nje kleti in stanovanj, barve
proti rji in trhlenju, nadvse
izvrstne priprave za lahke
ukladijanje in izkladijanje so-
dov, sabojev, bal itd. (vse
delo opravi en sam mož),
solni kamen za pokladanje
živini v lizanje (samo na
vagon), kemikalije i. dr.,
sredstva proti rastlinskim
škodljivcem.

Strokovnim vprašanjem je
za odgovor priložiti 22 Din
(8 lir), če kdo želi kaj ku-
piti potom Agrarnega biro-
ja, priloži pismu za odgovor
2 dinarja.

